

6.3.2019

A8-0188/363

Pakeitimas 363

Anneleen Van Bossuyt

Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto vardu

Pranešimas

Morten Løkkegaard

Gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimai

(COM(2015)0615 – C8-0387/2015 – 2015/0278(COD))

A8-0188/2017

Pasiūlymas dėl direktyvos

–

EUROPOS PARLAMENTO PAKEITIMAI*

Komisijos pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
DIREKTYVA (ES) 2019/...**

... m. ... d.

dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

* Pakeitimai: naujas ar pakeistas tekstas žymimas pusjuodžiu kursyvu, o išbrauktas tekstas nurodomas simboliu **■**.

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros²,

¹ OL C 303, 2016 8 19, p. 103.

² ... m. ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje)
ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) šios direktyvos tikslas yra prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, ***susijusius su tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, visų pirma panaikinant dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse kylančias kliūtis laisvam tam tikrų prieinamų gaminių ir paslaugų judėjimui ir užkertant joms kelią.*** Tai ***padidintų prieinamų gaminių ir paslaugų kiekį*** vidaus rinkoje ir ***pagerintų atitinkamos informacijos prieinamumą;***
- (2) prieinamų gaminių ir paslaugų paklausa yra didelė; be to, ***prognozuojama,*** kad neįgaliųjų skaičius gerokai išaugs ■ . Aplinka, kurioje gaminiai ir paslaugos yra prieinamesni, padeda kurti įtraukesnę visuomenę ir sudaro palankesnes sąlygas ***neįgaliųjų*** savarankiškam gyvenimui. ***Šiame kontekste turėtų būti atsižvelgta į tai, kad neįgalių moterų procentinė dalis Sąjungoje yra didesnė nei neįgalių vyrų;***

- (3) *šioje direktyvoje neįgalieji apibrėžiami pagal 2006 m. gruodžio 13 d. priimtą Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją (toliau – JT NTK); Sąjunga yra JT NTK šalis nuo 2011 m. sausio 21 d. ir visos valstybės narės yra JT NTK ratifikavusios. JT NTK teigiama, kad neįgalieji – tai asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie drauge su kitomis įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis. Šia direktyva skatinamas visapusiškas ir veiksmingas lygiomis galimybėmis grindžiamas dalyvavimas gerinant prieigą prie pagrindinių gaminių ir paslaugų, kurių pirminiu projektu ar vėlesniu pritaikymu atsižvelgiama į specialiuosius neįgaliųjų poreikius;*
- (4) *ši direktyva būtų naudinga ir kitiems funkcinų sutrikimų turintiems asmenims, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonėms, nėščiosioms ar su bagažu keliaujantiems asmenims. Šioje direktyvoje nurodyta samprata „funkcinių sutrikimų turintys asmenys“ apima asmenis, turinčius kokių nors fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, su amžiumi susijusių sutrikimų, arba asmenis, kuriems dėl kitokių nuolatinių arba laikinų su kūno funkcionavimu susijusių priežasčių kyla įvairių kliūčių, dėl kurių jų galimybės naudotis gaminiais ir paslaugomis sumažėja, todėl atsiranda poreikis tuos gaminius ir paslaugas pritaikyti šių asmenų specialiesiems poreikiams;*

- (5) valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo neįgaliesiems skirtumai sudaro kliūtis **gaminių ir paslaugų** laisvam judėjimui ir iškraipo veiksmingą konkurenciją vidaus rinkoje. ***Kalbant apie kai kuriuos gaminius ir paslaugas, tikėtina, kad po JT NTK įsigaliojimo tų skirtumų Sąjungoje dar padaugės.*** Su tomis kliūtimis pirmiausia susiduria ekonominės veiklos vykdytojai, visų pirma mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVĮ);
- (6) dėl skirtingų nacionalinių prieinamumo reikalavimų verslu už savo šalies rinkos ribų atgrasomi užsiimti visų pirma pavieniai specialistai, MVĮ ir **labai mažos įmonės**. Šiuo metu skiriasi tiek valstybių narių nustatytų nacionalinių ar net regioninių arba vietos lygmens prieinamumo reikalavimų taikymo sritis, tiek išsamumas. Tie skirtumai daro neigiamą poveikį konkurencingumui ir ekonomikos augimui, nes kuriant ir parduodant prieinamus gaminius ir paslaugas, pritaikytus kiekvienai nacionalinei rinkai, patiriama papildomų išlaidų;

- (7) dėl ribotos tiekėjų ir (arba) teikėjų konkurencijos prieinamų gaminių ir *paslaugų bei pagalbinių technologijų* vartotojai susiduria su didelėmis kainomis. Nacionalinių taisyklių susiskaidymas mažina potencialią naudą, kurią būtų galima gauti nacionaliniams ir tarptautiniams kolegoms dalijantis patirtimi, susijusia su reagavimu į visuomeninius ir technologinius pokyčius;
- (8) todėl būtina suderinti nacionalines priemones Sąjungos lygmeniu siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, kad būtų pašalintas susiskaidymas prieinamų gaminių ir paslaugų rinkoje, sukurta masto ekonomija, sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybinei prekybai ir judumui, taip pat ekonominės veiklos vykdytojams padedama telkti išteklius inovacijoms, užuot naudojus tuos išteklius *išlaidoms, atsirandančioms dėl nesuderintų teisės aktų Sąjungoje, padengti*;

- (9) prieinamumo reikalavimų suderinimo nauda vidaus rinkai buvo įrodyta taikant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/33/ES³ liftų srityje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 661/2009⁴ transporto srityje;
- (10) Deklaracijoje Nr. 22 dėl neįgaliųjų, pridėtoje prie Amsterdamo sutarties, valstybių narių vyriausybės atstovų konferencija sutarė, kad rengdamos priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 114 straipsnį Sąjungos institucijos turi atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius;

³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/33/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su liftais ir liftų saugos įtaisais, suderinimo (OL L 96, 2014 3 29, p. 251).

⁴ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 661/2009 dėl variklinių transporto priemonių, jų priekabų ir joms skirtų sistemų, sudėtinių dalių bei atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į jų bendrąją saugą, reikalavimų (OL L 200, 2009 7 31, p. 1).

- (11) 2015 m. gegužės 6 d. Komisijos komunikato „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“ bendras tikslas – užtikrinti, kad sujungta bendroji skaitmeninė rinka teiktų tvarią ekonominę ir socialinę naudą, **taip sudarant palankesnes sąlygas prekybai ir skatinant užimtumą Sąjungoje**. Kainų ir pasirinkimo atžvilgiu Sąjungos vartotojai vis dar negauna visos naudos, kurią galėtų suteikti bendroji rinka, nes tarpvalstybinių elektroninių sandorių vis dar nedaug. Susiskaidymas taip pat riboja tarpvalstybinių e. prekybos sandorių paklausą. Taip pat reikia imtis suderintų veiksmų siekiant **užtikrinti**, kad ■ elektroninis turinys, **elektroninių ryšių paslaugos ir prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų** būtų ■ visapusiškai prieinami neįgaliesiems. Todėl būtina suderinti prieinamumo reikalavimus visoje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje ir užtikrinti, kad visi Sąjungos piliečiai, kad ir kokie būtų jų gebėjimai, galėtų naudotis jos teikiama nauda;
- (12) **Sajungai tapus JT NTK šalimi**, jos nuostatos tapo neatskiriama Sąjungos teisinės sistemos dalimi **bei yra privalomos Sąjungos institucijoms ir jos valstybėms narėms**;

- (13) **JT NTK** reikalaujama, kad jos **šalys** imtųsi tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis užtikrintų fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacines ir ryšių technologijas bei sistemas, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas **nustatė**, kad reikia sukurti teisėkūros sistemą, pagal kurią būtų numatyti konkretūs, vykdytini ir per nustatytą laiką įvykdytini kriterijai, kuriais remiantis būtų stebimas laipsniškas prieinamumo užtikrinimas;
- (14) **JT NTK jos šalys raginamos imtis arba skatinti imtis su naujosiomis technologijomis susijusių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros ir skatinti naujųjų technologijų, įskaitant informacines ir ryšių technologijas, judumą palengvinančias priemones, prietaisus ir pagalbines technologijas, tinkamus neįgaliesiems, turėjimą ir jų naudojimą. JT NTK taip pat raginama teikti pirmenybę įperkamoms technologijoms;**
- (15) **JT NTK** įsigaliojimas valstybių narių teisinėse sistemose reiškia, kad reikia priimti papildomas nacionalines nuostatas dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo. Sąjungai nesiėmus veiksmų, **dėl tų nuostatų valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų skirtumai dar labiau padidėtų;**

- (16) todėl būtina sudaryti palankesnes sąlygas JT NTK įgyvendinimui Sąjungoje nustatant bendras Sąjungos taisykles. ***Be to, šia direktyva remiamos valstybių narių pastangos suderintai įgyvendinti jų nacionalinius įsipareigojimus, taip pat jų pareigas pagal JT NTK dėl prieinamumo užtikrinimo;***
- (17) ***2010 m. lapkričio 15 d. Komisijos komunikatu „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios. Tolesnis siekis kurti Europą be kliūčių“ neprieštaraujant JT NTK, prieinamumas išskirtas kaip viena iš aštuonių veiksmų sričių, nurodyta, kad tai yra pirminė dalyvavimo socialiniame gyvenime sąlyga, ir siekiama užtikrinti gaminių ir paslaugų prieinamumą;***
- (18) ***sprendimas dėl to, kokie gaminiai ir paslaugos patenka į šios direktyvos taikymo sritį, grindžiamas atlikta peržiūra, kuri buvo atlikta rengiant poveikio vertinimą, kuriuo nustatyta, kurie gaminiai ir paslaugos yra ■ svarbūs ■ neįgaliesiems ir ■ kurių atžvilgiu valstybės narės yra priėmusios arba, tikėtina, priims skirtingus nacionalinius prieinamumo reikalavimus, trukdančius vidaus rinkos veikimui;***
- (19) ***siekiant užtikrinti paslaugų, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, prieinamumą, turėtų būti reikalaujama, kad taikytinus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus atitiktų ir teikiant tas paslaugas naudojami gaminiai, su kuriais vartotojai turi sąveiką;***

- (20) *net jei paslauga arba paslaugos dalis pagal subrangos sutartį perduodama teikti trečiajam asmeniui, tos paslaugos prieinamumui neturėtų būti pakenkta, o paslaugų teikėjai turėtų vykdyti šioje direktyvoje nustatytas pareigas. Paslaugų teikėjai taip pat turėtų užtikrinti tinkamą ir nuolatinį savo darbuotojų mokymą siekiant užtikrinti, kad jie žinotų, kaip naudoti prieinamus gaminius ir paslaugas. Tas mokymas turėtų apimti tokius klausimus, kaip informacijos teikimas, konsultacijos ir reklama;*
- (21) *prieinamumo reikalavimai turėtų būti nustatyti tokiu būdu, kad ekonominės veiklos vykdytojams ir valstybėms narėms tenkanti našta būtų kuo mažesnė* ■ ;
- (22) ■ būtina sukonkretinti su į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių ir paslaugų pateikimu rinkai susijusius prieinamumo reikalavimus, kad būtų užtikrintas jų laisvas judėjimas vidaus rinkoje;
- (23) pagal šią direktyvą turėtų būti privaloma taikyti funkcinis prieinamumo reikalavimus ir jie turėtų būti suformuluoti kaip bendrieji tikslai. Tie reikalavimai turėtų būti pakankamai tikslūs, kad būtų sukurtos teisiškai privalomos pareigos, ir pakankamai išsamūs, kad būtų galima vertinti atitiktį siekiant užtikrinti gerą gaminių ir paslaugų, kuriems taikoma ši direktyva, vidaus rinkos veikimą; *taip pat turėtų būti palikta šiek tiek lankstumo, kad būtų sudarytos sąlygos inovacijoms;*

(24) *šioje direktyvoje pateikiama keletas funkcinio veiksmingumo kriterijų, susijusių su gaminių ir paslaugų naudojimo režimais. Tie kriterijai nėra numatyti kaip bendra alternatyva šios direktyvos prieinamumo reikalavimams ir turėtų būti taikomi tik labai konkrečiomis aplinkybėmis. Tie kriterijai turėtų būti taikomi konkrečioms gaminių ar paslaugų funkcijoms ar savybėms siekiant užtikrinti jų prieinamumą, kai šios direktyvos prieinamumo reikalavimai neapima vienos ar daugiau konkrečių funkcijų ar savybių. Be to, tuo atveju, jei kuriuo nors prieinamumo reikalavimu būtų numatyti konkretūs techniniai reikalavimai, o gaminys arba paslauga apimtų alternatyvų techninį sprendimą, skirtą tiems techniniams reikalavimams, šis alternatyvus techninis sprendimas vis tiek turėtų atitikti susijusius prieinamumo reikalavimus, ir taikant atitinkamus funkcinio veiksmingumo kriterijus turėtų užtikrinti lygiavertį arba didesnę prieinamumą;*

- (25) *ši direktyva turėtų būti taikoma bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemoms. Tam, kad tos sistemos veiktų prieinamu būdu, jų operacinės sistemos taip pat turėtų būti prieinamos. Tokios kompiuterių aparatinės įrangos sistemos pasižymi tuo, kad jos yra įvairios paskirties, ir tuo, kad kartu su atitinkama programine įranga jos gali atlikti pačias bendriausias vartotojams reikalingas kompiuterines užduotis ir yra skirtos vartotojams naudoti. Tokių kompiuterių aparatinės įrangos sistemų pavyzdžiai – asmeniniai kompiuteriai, įskaitant stalinius kompiuterius, knyginius kompiuterius, išmaniuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius. Specializuoti kompiuteriai, įmontuoti į vartotojams skirtus elektroninius gaminius, nėra bendros paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemos. Ši direktyva neturėtų būti taikoma pavieniams konkrečias funkcijas atliekantiems komponentams, pavyzdžiui, pagrindinei plokštei ar atminties kortelei, kurie naudojami arba kurie galėtų būti naudojami tokioje sistemoje;*
- (26) *ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma mokėjimo terminalams, įskaitant jų aparatinę ir programinę įrangą, ir tam tikriems interaktyviems savitarnos terminalams, įskaitant jų aparatinę ir programinę įrangą, skirtiems naudoti paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, teikimui, pavyzdžiui: bankomatams; bilietų pardavimo automatams, išduodantiems fizinius bilietus, kuriais suteikiama prieiga prie paslaugų, pavyzdžiui, kelionės bilietų automatams; bankų priėmimo salėse eilės numerį išduodantiems automatams; registracijos automatams ir interaktyviems savitarnos terminalams, teikiantiems informaciją, įskaitant interaktyvius informacinius ekranus;*

- (27) *tačiau tam tikriems interaktyviems informacijos teikimo savitarnos terminalams, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys, ši direktyva neturėtų būti taikoma, nes jie yra tų transporto priemonių, orlaivių, laivų ar riedmenų, kuriems ši direktyva netaikoma, dalis;*
- (28) *ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma elektroninių ryšių paslaugoms, apimančioms skubios pagalbos ryšį, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972⁵. Šiuo metu priemonės, kurių valstybės narės ėmėsi norėdamos užtikrinti prieigą neįgaliesiems, skiriasi ir visoje vidaus rinkoje nėra suderintos. Užtikrinus, kad visoje Sąjungoje būtų taikomi tie patys prieinamumo reikalavimai, bus sukurta masto ekonomija ekonominės veiklos vykdytojams, vykdančioms veiklą daugiau nei vienoje valstybėje narėje, ir sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingai prieigai neįgaliesiems tiek jų pačių valstybėje narėje, tiek keliaujant iš vienos valstybės narės į kitą. Tam, kad elektroninių ryšių paslaugos, apimančios skubios pagalbos ryšį, būtų prieinamos, teikėjai turėtų perduoti ne tik balso ryšį, bet ir realiuoju laiku perduodamą tekstą ir, kai jie perduoda vaizdo įrašą – įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslaugas, užtikrindami visų tų ryšių priemonių sinchronizavimą. Be šios direktyvos reikalavimų, pagal Direktyvą (ES) 2018/1972 valstybės narės turėtų galėti nustatyti perdavimo paslaugos teikėją, kuriuo galėtų naudotis neįgalieji;*

⁵ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018 12 17, p. 36).

- (29) *šia direktyva suderinami elektroninių ryšių paslaugų ir susijusių gaminių prieinamumo reikalavimai bei papildoma Direktyva (ES) 2018/1972, kurioje nustatyti reikalavimai dėl lygiavertės prieigos ir neįgalių galutinių naudotojų pasirinkimo galimybių. Direktyvoje (ES) 2018/1972 taip pat nustatyti su universaliųjų paslaugų išipareigojimais susiję reikalavimai dėl interneto prieigos ir kalbinio ryšio paslaugų įperkamumo ir dėl susijusių galinių įrenginių, specifinės įrangos ir paslaugų, skirtų neįgaliems vartotojams, įperkamumo ir buvimo;*
- (30) *ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, kurie numatomi pirmiausia būti naudojami prieigai prie elektroninių ryšių paslaugų. Šios direktyvos tikslais turėtų būti laikoma, kad tiems įrenginiams yra priskiriami įrenginiai, naudojami kaip prieigos prie elektroninių ryšių paslaugų suteikimo sistemos dalis, pavyzdžiui, maršruto parinktuvai arba modemai;*

(31) *šios direktyvos tikslais prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų turėtų reikšti, kad prieiga prie audiovizualinio turinio, kaip ir prie mechanizmu, užtikrinančių neįgaliems naudotojams galimybę naudotis jų pagalbėmis technologijomis, yra prieinama. Paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, galėtų apimti interneto svetaines, internetines taikomąsias programas, priedėliu grindžiamas taikomąsias programas, taikomąsias programas, kurias galima atsisiųsti, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant mobiliąsias programas, ir susijusias medijos leistuves, taip pat išmaniosios televizijos paslaugas. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumas reglamentuojamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES⁶, išskyrus elektroninių programų vadovų (EPV) prieinamumą, kuris yra įtrauktas į paslaugų, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų ir kurioms taikoma ši direktyva, apibrėžtį;*

⁶ *2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).*

- (32) *keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų kontekste ši direktyva turėtų būti taikoma, inter alia, informacijos apie transporto paslaugas, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku, teikimui naudojant interneto svetaines, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, interaktyvius informacinius ekranus ir interaktyvius savitarnos terminalus, kurios reikia neįgaliems keleiviams, kad jie galėtų keliauti. Tai galėtų apimti informaciją apie paslaugų teikėjo keleivinio transporto gaminius ir paslaugas, prieš kelionę ir kelionės metu teikiamą informaciją bei informaciją, teikiamą tuo atveju, jei paslauga yra atšaukiama arba atidedamas išvykimas. Kiti informacijos elementai taip pat galėtų apimti informaciją apie kainas ir nuolaidas;*
- (33) *ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma interneto svetainėms, nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant mobiliąsias programas, kurias sukūrė arba kurias teikia keleivinio transporto paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, operatoriai arba kurios yra sukurtos ar teikiamos tokių operatorių vardu, elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms, elektroniniams bilietams ir interaktyviems savitarnos terminalams;*

- (34) *šios direktyvos taikymo sritis, susijusi su keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugomis, turėtų būti nustatyta remiantis galiojančiais sektoriniais teisės aktais, susijusiais su keleivių teisėmis. Kai ši direktyva tam tikrų rūšių transporto paslaugoms netaikoma, valstybės narės turėtų paraginti paslaugų teikėjus taikyti atitinkamus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus;*
- (35) *Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102⁷ transporto paslaugas, įskaitant mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas, teikiančioms viešojo sektoriaus institucijoms jau nustatytos pareigos užtikrinti savo interneto svetainių prieinamumą. Šioje direktyvoje nustatytos išimties paslaugas, įskaitant mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas, teikiančioms labai mažoms įmonėms. Be to, šioje direktyvoje nustatytos pareigos užtikrinti, kad e. prekybos svetainės būtų prieinamos. Kadangi šia direktyva didžioji dauguma privačių transporto paslaugų teikėjų įpareigojami užtikrinti savo interneto svetainių prieinamumą, kai bilietai parduodami internetu, šioje direktyvoje nėra būtina nustatyti papildomų reikalavimų mieste ir priemiesčiuose teikiamų transporto paslaugų bei regioninių transporto paslaugų teikėjų interneto svetainėms;*

⁷ 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo (OL L 327, 2016 12 2, p. 1).

(36) *tam tikriems prieinamumo reikalavimų elementams, visų pirma susijusiems su informacijos teikimu, kaip išdėstyta šioje direktyvoje, jau taikoma galiojanti Sąjungos teisė keleivinio transporto srityje. Tai apima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004⁸, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2006⁹, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1371/2007¹⁰, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1177/2010¹¹ bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011¹² elementus. Tai taip pat apima atitinkamus aktus, priimtus remiantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/57/EB¹³. Siekiant užtikrinti reglamentavimo nuoseklumą, tuose reglamentuose ir tuose aktuose išdėstyti prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi ir toliau. Vis dėlto papildomi šios direktyvos reikalavimai papildytų galiojančius reikalavimus, pagerinant vidaus rinkos veikimą transporto srityje ir užtikrinant naudą neįgaliesiems;*

⁸ 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinant Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004 2 17, p. 1).

⁹ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių asmenų ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru (OL L 204, 2006 7 26, p. 1).

¹⁰ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (OL L 315, 2007 12 3, p. 14).

¹¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandenų keliais vykstančių keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 334, 2010 12 17, p. 1).

¹² 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 55, 2011 2 28, p. 1).

¹³ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/57/EB dėl geležinkelių sistemos sąveikos Bendrijoje (OL L 191, 2008 7 18, p. 1).

- (37) *ši direktyva neturėtų būti taikoma tam tikriems transporto paslaugų elementams, kai paslaugos teikiamos už valstybių narių teritorijos ribų, net jei paslaugos buvo skirtos Sąjungos rinkai. Kalbant apie tuos elementus, keleivinio transporto paslaugų operatorius turėtų būti įpareigotas tik užtikrinti, kad šios direktyvos reikalavimų būtų laikomasi tos paslaugų dalies, kuri siūloma Sąjungos teritorijoje, atžvilgiu. Vis dėlto oro transporto atveju Sąjungos oro vežėjai turėtų užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų taip pat būtų laikomasi skrydžiuose iš trečiojoje valstybėje esančio oro uosto į valstybės narės teritorijoje esantį oro uostą. Be to, visi oro vežėjai, įskaitant tuos, kurie neturi Sąjungoje išduotos licencijos, turėtų užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų, būtų laikomasi tais atvejais, kai skrydžiai vykdomi iš Sąjungos teritorijos į trečiosios valstybės teritoriją;*
- (38) *miestų institucijos turėtų būti skatinamos į savo tvaraus judumo mieste planus (TJMP) įtraukti nuostatas dėl miestų transporto paslaugų prieinamumo be kliūčių, taip pat reguliariai skelbti geriausios praktikos sąrašus miestų viešojo transporto prieinamumo be kliūčių ir judumo srityse;*

- (39) *Sjungos bankų ir finansinių paslaugų teise siekiama apsaugoti tų paslaugų vartotojus ir teikti jiems informaciją visoje Sąjungoje, tačiau ji neapima prieinamumo reikalavimų. Siekiant sudaryti sąlygas neįgaliesiems naudotis tomis paslaugomis visoje Sąjungoje, be kita ko, kai jos teikiamos interneto svetainėmis ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamomis paslaugomis, įskaitant mobiliąsias programas, priimti tinkama informacija pagrįstus sprendimus ir būti tikriems, kad jie yra tinkamai apsaugoti lygiomis sąlygomis su kitais vartotojais, taip pat užtikrinti vienodas sąlygas paslaugų teikėjams, šia direktyva turėtų būti nustatyti bendrieji prieinamumo reikalavimai, taikomi tam tikroms banko ir finansinėms paslaugoms, teikiamoms vartotojams;*
- (40) *tinkami prieinamumo reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi tapatybės nustatymo metodams, elektroninio parašo ir mokėjimo paslaugoms, nes jos yra būtinos vartotojų banko operacijoms atlikti;*

(41) *e. knygų rinkmenos grindžiamos elektroniniu kompiuteriniu kodavimu, kuris sudaro galimybę platinti daugiausia tekstinius bei grafinius intelektinius kūrinius ir sudaro galimybę su jais susipažinti. Nuo šio kodavimo tikslumo laipsnio priklauso e. knygų rinkmenų prieinamumas, visų pirma, kiek tai susiję su įvairių kūrinių sudedamųjų dalių apibūdinimu ir standartiniu jo struktūros aprašymu. Kalbant apie prieinamumą, sąveikumas turėtų užtikrinti optimalų tų rinkmenų suderinamumą su naudotojo programomis bei su dabartinėmis ir ateities pagalbinėmis technologijomis. Visų taikytinų prieinamumo reikalavimų atveju turėtų būti atsižvelgiama į konkrečias specialių knygų, pavyzdžiui, komiksų, knygų vaikams ir meno knygų, savybes. Dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse leidėjams ir kitiems ekonominės veiklos vykdytojams būtų sunku pasinaudoti vidaus rinkos teikiamais privalumais, galėtų atsirasti sąveikumo su e. skaityklėmis problemų ir būtų ribojama neįgalių vartotojų prieiga. E. knygų kontekste samprata „paslaugų teikėjas“ galėtų apimti leidėjus ir kitus ekonominės veiklos vykdytojus, dalyvaujančius jų platinimo procese. Pripažįstama, kad neįgalieji toliau susiduria su prieigos prie turinio, kuris saugomas autorių teisių ir gretutinių teisių, kliūtimis ir kad siekiant išspręsti šią problemą jau buvo imtasi tam tikrų priemonių, pavyzdžiui, priimant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1564¹⁴ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1563¹⁵, o ateityje šioje srityje būtų galima imtis tolesnių Sąjungos priemonių;*

¹⁴ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 dėl aktyvų sutrikimų ar kitų spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labiau leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 242, 2017 9 20, p. 6).

¹⁵ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1563 dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aktyvų sutrikimų ar kitų spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labiau (OL L 242, 2017 9 20, p. 1).

- (42) *šioje direktyvoje e. prekybos paslaugos apibrėžiamos kaip paslaugos, teikiamos nuotoliniu būdu, naudojant interneto svetaines ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį. Tos apibrėžties tikslais „nuotoliniu būdu“ reiškia, kad paslauga teikiama šalims tuo pačiu metu fiziškai nedalyvaujant; „elektroninėmis priemonėmis“ reiškia, kad iš pradžių paslauga išsiunčiama ir gaunama jos paskirties vietoje elektronine įranga, skirta duomenims apdoroti (įskaitant skaitmeninį suspaudimą) bei saugoti, ir ji visa perduodama, suteikiama ir gaunama laidais, radijo pagalba, optinėmis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis; „individualiu vartotojo prašymu“ reiškia, kad paslauga teikiama remiantis individualiu prašymu. Atsižvelgiant į padidėjusią e. prekybos paslaugų svarbą ir jų itin technologinį pobūdį, svarbu, kad reikalavimai dėl jų prieinamumo būtų suderinti;*
- (43) *šioje direktyvoje nustatytos e. prekybos paslaugos prieinamumo pareigos turėtų būti taikomos gaminių ar paslaugų pardavimui internetu, todėl taip pat turėtų būti taikomos gaminių ar paslaugų, kuriems savo ruožtu taikoma ši direktyva, pardavimui;*

(44) su atsakymo į skubios pagalbos pranešimus prieinamumu susijusios priemonės turėtų būti priimtose nedarant poveikio skubios pagalbos tarnybų organizavimui ir neturėtų turėti tam jokios įtakos, nes šis klausimas ir toliau priklauso valstybių narių išimtinai kompetencijai;

(45) *pagal Direktyvą (ES) 2018/1972 valstybės narės turi užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai su skubios pagalbos tarnybomis galėtų susisiekti skubios pagalbos ryšiu, lygiaverčiu tam, kuriuo gali naudotis kiti galutiniai naudotojai pagal Sąjungos teisę, kuria suderinami gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimai. Komisija ir nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos turi imtis tinkamų priemonių užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai, keliaudami kitoje valstybėje narėje, kai įmanoma, be jokios išankstinės registracijos galėtų susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis lygiavertėmis sąlygomis kaip ir kiti galutiniai naudotojai. Tomis priemonėmis turi būti stengiamasi užtikrinti sąveikumą visose valstybėse narėse, jos turi būti kuo labiau grindžiamos pagal Direktyvos (ES) 2018/1972 39 straipsnį nustatytais Europos standartais ar specifikacijomis. Tokios priemonės neturi užkirsti kelio valstybėms narėms priimti papildomų reikalavimų, kad būtų pasiekti toje direktyvoje nustatyti tikslai. Kaip alternatyvą šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, susijusių su atsakymu į neįgalių naudotojų skubios pagalbos pranešimus, vykdymui valstybės narės turėtų galėti nustatyti trečiąjį asmenį – perdavimo paslaugų teikėją, kuriuo neįgalieji galėtų naudotis norėdami susisiekti su bendruoju pagalbos centru, kol tie bendrieji pagalbos centrai bus pajėgūs naudotis elektroninių ryšių paslaugomis taikant interneto protokolų technologiją, kad būtų užtikrinta galimybė atsakyti į skubios pagalbos pranešimus. Bet kuriuo atveju, šioje direktyvoje nustatytos pareigos neturėtų būti suprantamos kaip ribojančios ar švelninančios pareigas neįgalių galutinių vartotojų naudai, įskaitant lygiavertę prieigą prie elektroninių ryšių paslaugų ir pagalbos tarnybų, taip pat prieinamumo pareigų, nustatytų Direktyvoje (ES) 2018/1972;*

(46) *Direktyvoje (ES) 2016/2102 apibrėžti viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo reikalavimai ir kiti susiję aspektai, visų pirma reikalavimai, susiję su atitinkamų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitiktimi reikalavimams. Tačiau toje direktyvoje pateikiamas ir konkretus išimčių sąrašas. Panašios išimtys aktualios ir šios direktyvos atveju. Kai kurios veiklos, kurios vykdomos naudojantis viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėmis ir mobiliosiomis programomis, pavyzdžiui, keleivinio transporto paslaugų arba e. prekybos paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, atveju, turėtų atitikti ir taikytinus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad gaminių ir paslaugų pardavimo internetu paslauga būtų prieinama ir neįgaliesiems, neatsižvelgiant į tai, ar pardavėjas yra viešasis ar privatusis ekonominės veiklos vykdytojas. Šios direktyvos prieinamumo reikalavimai turėtų būti suderinti su Direktyvos (ES) 2016/2102 reikalavimais, nepaisant, pavyzdžiui, stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vykdymo užtikrinimo skirtumų;*

- (47) *keturi interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo principai, kurie naudojami Direktyvoje (ES) 2016/2012, yra šie: suvokiamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos komponentai turi būti pateikiami naudotojams jiems suvokiamais būdais; naudojamumas – tai reiškia, kad naudotojo sąsajos komponentus ir naršymo priemones turi būti įmanoma naudoti; suprantamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos naudojimas turi būti suprantami, bei tvarumas – tai reiškia, kad turinys turi būti pakankamai tvarus, kad jį būtų galima patikimai aiškinti naudojant įvairias naudotojo programas, įskaitant pagalbines technologijas. Tie principai taip pat aktualūs šiai direktyvai;*
- (48) valstybės narės *turėtų* imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai gaminiai ir paslaugos, kuriems taikoma ši direktyva, atitinka *taikytinus* prieinamumo reikalavimus, jų laisvas judėjimas Sąjungoje nebūtų varžomas dėl priežasčių, susijusių su prieinamumo reikalavimais;

- (49) kai kuriais atvejais bendrais apstatytos aplinkos prieinamumo reikalavimais būtų sudarytos palankesnės sąlygos susijusių paslaugų ir neįgaliųjų laisvam judėjimui. Todėl šia direktyva valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė į šios direktyvos taikymo sritį įtraukti apstatytą aplinką, naudojamą teikiant paslaugas, užtikrinant atitiktį **III** priede nustatytiems prieinamumo reikalavimams;
- (50) prieinamumas turėtų būti užtikrinamas **sistemiškai** šalinant kliūtis ir užkertant joms kelią, pageidautina, taikant universalų dizainą, t. y. principą „tinkamumas visiems“, **kuriuo padedama užtikrinti prieigą neįgaliesiems lygiomis sąlygomis kaip ir kitiems asmenims. Remiantis JT NTK, tas principas turi būti suprantamas kaip „gaminių, aplinkos, programų ir paslaugų, skirtų naudoti visiems žmonėms kuo platesniu mastu, forma, kai nėra pritaikymo ar specialios konstrukcijos būtinybės“. Neprieštaraujant JT NTK „„universalumas“ apima pagalbinius įrenginius, skirtus konkrečioms neįgaliųjų grupėms, kai tai yra reikalinga“. Be to, prieinamumas turėtų apimti ir tinkamų apgyvendinimo sąlygų sudarymą, kai to reikalaujama pagal Sąjungos teisę arba nacionalinę teisę. Prieinamumo ir universalumo sąvokos turėtų būti aiškinamos neprieštaraujant Neįgaliųjų teisių komiteto bendrosios pastabos Nr. 2 (2014 m.) – 9 straipsniui „Prieinamumas“;**

- (51) *neraiškia, kad gaminiai ir paslaugos, patenkantys į šios direktyvos taikymo sritį, automatiškai patenka į Tarybos direktyvos 93/42/EEB¹⁶ taikymo sritį. Tačiau tam tikros pagalbinės technologijos, kurios yra medicinos prietaisai, galėtų patekti į tos direktyvos taikymo sritį;*
- (52) daugumą darbo vietų Sąjungoje sukuria MVĮ ir labai mažos įmonės. Jos yra labai svarbios būsimam ekonomikos augimui, tačiau jos dažnai susiduria su sunkumais ir kliūtimis plėtodamos savo gaminius ar paslaugas, visų pirma tarpvalstybiniame kontekste. Todėl būtina sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ ir labai mažų įmonių darbui suderinant nacionalines nuostatas dėl prieinamumo, kartu išlaikant būtinas apsaugos priemones;
- (53) *kad labai mažos įmonės ir MVĮ pasinaudotų šios direktyvos teikiama nauda, jos turi iš tikrųjų atitikti Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB¹⁷ reikalavimus ir atitinkamą teismų praktiką, kuriais siekiama užkirsti kelią jos taisyklių apėjimui;*

¹⁶ 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/42/EEB dėl medicinos prietaisų (OL L 169, 1993 7 12, p. 1).

¹⁷ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- (54) siekiant užtikrinti Sąjungos teisės nuoseklumą, ši direktyva turėtų būti grindžiama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 768/2008/EB¹⁸, nes ji susijusi su gaminiais, kuriems jau taikomi kiti Sąjungos aktai, ***kartu pripažįstant šios direktyvos prieinamumo reikalavimų konkrečius ypatumus***;
- (55) visi tiekimo ir platinimo grandinėje veikiantys ***ir į šios direktyvos taikymo sritį patenkantys*** ekonominės veiklos vykdytojai turėtų užtikrinti, kad jie rinkai teiktų tik tuos gaminius, kurie atitinka ■ šią direktyvą. ***Tas pats turėtų būti taikoma paslaugas teikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams***. Būtina numatyti aiškų ir proporcingą pareigų paskirstymą, kuris atitiktų kiekvieno ekonominės veiklos vykdytojo funkciją tiekimo ir platinimo procese;
- (56) ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būti atsakingi už gaminių ir paslaugų atitiktį reikalavimams, susijusiems su atitinkamu jų vaidmeniu tiekimo grandinėje, kad būtų užtikrintas aukštas prieinamumo apsaugos lygis ir garantuota sąžininga konkurencija Sąjungos rinkoje;

¹⁸ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinantį Sprendimą 93/465/EEB (OL L 218, 2008 8 13, p. 82).

- (57) *šioje direktyvoje nustatytos pareigos turėtų būti vienodai taikomos ekonominės veiklos vykdytojams viešajame ir privačiajame sektoriuose;*
- (58) kadangi gamintojas yra išsamiai susipažinęs su projektavimo ir gamybos procesu, jis gali geriausiai atlikti visapusišką atitikties vertinimą. *Nors atsakomybė už gaminių atitiktį tenka gamintojui, rinkos priežiūros institucijos turėtų atlikti itin svarbų vaidmenį patikrinamos, ar Sąjungoje pateikti gaminiai yra pagaminti laikantis Sąjungos teisės;*
- (59) importuotojai ir platintojai turėtų būti įtraukti į nacionalinių institucijų vykdomas rinkos priežiūros užduotis ir turėtų aktyviai dalyvauti teikdami kompetentingoms institucijoms visą būtiną informaciją apie atitinkamus gaminius;
- (60) importuotojai turėtų užtikrinti, kad iš trečiųjų valstybių į Sąjungos rinką patenkantys gaminiai atitiktų ■ šią direktyvą, visų pirma, kad gamintojai būtų atlikę tinkamas tų gaminių atitikties vertinimo procedūras;

- (61) importuotojai, pateikdami gaminį rinkai, turėtų ant jo nurodyti savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir adresą, kuriuo galima į juos kreiptis;
- (62) platintojai turėtų užtikrinti, kad jiems tvarkant gaminius nebūtų daromas neigiamas poveikis gaminio atitikčiai šios direktyvos prieinamumo reikalavimams;
- (63) bet koks ekonominės veiklos vykdytojas, kuris pateikia gaminius rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą arba pakeičia rinkai jau pateiktą gaminį taip, kad galėtų pasikeisti gaminio atiktis taikomiems reikalavimams, turėtų būti laikomas gamintoju ir turėtų prisiimti gamintojo pareigas;
- (64) siekiant proporcingumo, prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi tik tiek, kiek dėl jų nekiltų neproporcinga našta atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui ir tik tiek, kiek dėl jų nebūtų reikalaujama gerokai pakeisti gaminius ir paslaugas taip, kad jie iš esmės pasikeistų, vertinant tai pagal *šią direktyvą. Vis dėlto turėtų būti įdiegti kontrolės mechanizmai siekiant patikrinti, ar yra teisė į prieinamumo reikalavimų taikymo išimtį;*

(65) ši direktyva turėtų būti grindžiama principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“ ir ja turėtų būti atsižvelgiama į MVĮ tenkančią administracinę naštą. Direktyvoje turėtų būti nustatytos paprastos taisyklės, susijusios su atitikties vertinimu, ir turėtų būti nustatytos apsaugos nuostatos ekonominės veiklos vykdytojams, o ne toms įmonėms numatomos bendro pobūdžio išimties ir leidžiančios nukrypti nuostatos. Todėl nustatant tinkamiausių atitikties vertinimo procedūrų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės reikėtų atsižvelgti į MVĮ padėtį, o atitikties prieinamumo reikalavimams vertinimo pareigos turėtų būti taikomos tik tokiu mastu, kad nesukeltų neproporcingos naštos MVĮ. Be to, rinkos priežiūros institucijos turėtų veikti proporcingai, atsižvelgdamos į įmonių dydį ir į tai, ar vertinama nedidelės apimties serijinė ar neserijinė gamyba, nesukurdamos nebūtinų kliūčių MVĮ ir pavojaus visuomenės *intereso* apsaugai;

(66) *išimtiniais atvejais, kai dėl atitikties šios direktyvos prieinamumo reikalavimams kiltų neproporcinga našta ekonominės veiklos vykdytojams, ekonominės veiklos vykdytojų turėtų būti reikalaujama tik tiek, kad jie laikytųsi reikalavimų tiek, kiek tais reikalavimais nebūtų sukeliama neproporcinga našta. Tokiais tinkamai pagrįstais atvejais ekonominės veiklos vykdytojui pagrįstai nebūtų įmanoma visapusiškai taikyti vieno ar daugiau šios direktyvos prieinamumo reikalavimų. Vis dėlto ekonominės veiklos vykdytojas turėtų užtikrinti, kad paslauga ar gaminys, kuriems taikoma ši direktyva, būtų kuo prieinamesni, taikydamas tuos reikalavimus tiek, kiek jais nebūtų sukeliama neproporcinga našta. Tie prieinamumo reikalavimai, kurie, ekonominės veiklos vykdytojo manymu, nesukelia neproporcingos naštos, turėtų būti visapusiškai taikomi. Vieno ar daugiau prieinamumo reikalavimų laikymosi išimtys, taikomos dėl jais sukeltos neproporcingos naštos, neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant kiekvienu atskiru atveju apriboti tą našlą konkretaus gaminio ar atitinkamos paslaugos atžvilgiu. Priemonės, dėl kurių kiltų neproporcinga našta, turėtų būti suprantamos kaip priemonės, dėl kurių ekonominės veiklos vykdytojui kiltų papildoma perteklinė organizacinio ar finansinio pobūdžio našta, kartu atsižvelgiant į tikėtiną naudą neįgaliesiems pagal šioje direktyvoje nustatytus kriterijus. Šiais aspektais grindžiami kriterijai turėtų būti apibrėžti, kad tiek ekonominės veiklos vykdytojais, tiek atitinkamos institucijos galėtų palyginti įvairias situacijas ir sistemingai vertinti, ar esama neproporcingos naštos. Vertinant, koku mastu prieinamumo reikalavimai negali būti įvykdyti, nes jais būtų sukeliama neproporcinga našta, turėtų būti atsižvelgta tik į teisėtas priežastis. Prioritetų, laiko ar žinių trūkumas neturėtų būti laikomas teisėta priežastimi;*

- (67) *bendras neproporcingos naštos vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis VI priede nustatytais kriterijais. Neproporcingos naštos vertinimą ekonominės veiklos vykdytojas turėtų dokumentuoti atsižvelgdamas į atitinkamus kriterijus. Paslaugų teikėjai bent kas penkerius metus turėtų atnaujinti savo neproporcingos naštos vertinimą;*
- (68) *ekonominės veiklos vykdytojas turėtų informuoti atitinkamas institucijas apie tai, kad jis rėmėsi šios direktyvos nuostatomis, susijusiomis su esminiu keitimu ir (arba) neproporcinga našta. Tik gavęs atitinkamų institucijų prašymą ekonominės veiklos vykdytojas turėtų pateikti vertinimo kopiją, kurioje būtų paaiškinta, kodėl jo gaminys ar paslauga nėra visiškai prieinami, ir pateikti neproporcingos naštos ir (arba) esminio keitimo įrodymai;*
- (69) *jeigu, remdamasis reikalaujama vertinimu, paslaugos teikėjas padaro išvadą, kad, reikalaujant, kad visi savitarnos terminalai, naudojami paslaugoms, kurioms taikoma ši direktyva, teikti, atitiktų šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, būtų sukurta neproporcinga našta, paslaugos teikėjas vis tiek turėtų taikyti tuos reikalavimus tiek, kiek tais reikalavimais paslaugos teikėjams nesukeliama tokia neproporcinga našta. Taigi, paslaugos teikėjai turėtų vertinti, kokių mastu visų savitarnos terminalų ribotas prieinamumo lygis arba ribotas skaičius visiškai prieinamų savitarnos terminalų jiems sudarytų galimybę išvengti neproporcingos naštos, kuri kitu atveju jiems kiltų, ir turėtų būti reikalaujama, kad jie šios direktyvos prieinamumo reikalavimų laikytųsi tik tuo mastu;*

(70) *labai mažos įmonės skiriasi nuo visų kitų įmonių savo ribotais žmogiškaisiais ištekliais, metine apyvarta arba metiniu balansu. Todėl labai mažoms įmonėms tenkanti našta, susijusi su prieinamumo reikalavimų laikymusi, apskritai reikalauja didesnės jų finansinių ir žmogiškųjų išteklių dalies nei kitų įmonių atveju ir labiau tikėtina, kad sudaro neproporcingą išlaidų dalį. Ženkli labai mažų įmonių išlaidų dalis susidaro dėl dokumentų pildymo ar tvarkymo ir įrašų, kuriais siekiama įrodyti atitiktį įvairiems Sąjungos teisėje nustatytiems reikalavimams. Kadangi visi ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų galėti vertinti atitiktis šios direktyvos prieinamumo reikalavimams proporcingumą ir turėtų jų laikytis tik tokiu mastu, kiek jie nėra neproporcingi, reikalauti, kad paslaugas teikiančios labai mažos įmonės atliktų tokį vertinimą, savaime jau būtų neproporcinga našta. Todėl šios direktyvos reikalavimai ir pareigos neturėtų būti taikomi labai mažoms įmonėms, teikiančioms paslaugas, kurioms taikoma ši direktyva;*

- (71) *siekiant sumažinti administracinę naštą, šios direktyvos reikalavimai ir pareigos labai mažoms įmonėms, užsiimančioms gaminiais, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti ne tokie griežti;*
- (72) *nors kai kurioms labai mažoms įmonėms šioje direktyvoje nustatytos pareigos netaikomos, visos labai mažos įmonės turėtų būti skatinamos gaminti, importuoti arba platinti gaminius ir teikti paslaugas, kurios atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, siekiant padidinti jų konkurencingumą, taip pat jų augimo potencialą vidaus rinkoje. Todėl valstybės narės labai mažoms įmonėms turėtų pateikti gaires ir suteikti įrankių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę;*
- (73) visi ekonominės veiklos vykdytojai, pateikdami gaminius į rinką ar juos tiekdami rinkai arba teikdami paslaugas rinkoje, turėtų elgtis atsakingai ir laikytis visų taikytinų teisinių reikalavimų;

- (74) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas *atitikties* taikytiniems *prieinamumo* reikalavimams vertinimui, būtina numatyti gaminių ir paslaugų, atitinkančių savanoriškai taikomus darniuosius standartus, priimtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012¹⁹ **I**, atitikties prielaidą tų reikalavimų išsamių techninių specifikacijų *parengimo* tikslu. Komisija Europos standartizacijos organizacijoms jau yra pateikusi standartizavimo prašymų dėl prieinamumo, *pavyzdžiui, standartizacijos įgaliojimus Nr. M/376, M/473 ir M/420*, kurie būtų aktualūs rengiant darniuosius standartus;
- (75) *Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 numatyta oficialių prieštaravimo dėl darnųjų standartų, kurie laikomi neatitinkančiais šios direktyvos reikalavimų, procedūra;*

¹⁹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

(76) *Europos standartai turėtų būti orientuoti į rinką, jais turėtų būti atsižvelgiama į viešąjį interesą, taip pat į politikos tikslus, aiškiai nurodytus Komisijos prašyme vienai ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus, ir būti pagrįsti bendru sutarimu.* Jei darniųjų standartų nėra ir jeigu to reikia vidaus rinkos derinimo tikslais, Komisija turėtų turėti galimybę *tam tikrais atvejais* priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos šios direktyvos prieinamumo reikalavimų **■** techninės specifikacijos. *Galimybė nustatyti technines specifikacijas turėtų apsiriboti tik tokiais atvejais. Komisija turėtų turėti galimybę priimti technines specifikacijas, pavyzdžiui, tuomet, kai standartizacijos procesas sustabdytas dėl to, kad suinteresuotieji subjektai neranda bendro sutarimo arba nepagrįstai delsiama nustatyti darnųjį standartą, pavyzdžiui, dėl to, kad neužtikrinta reikalaujama kokybė. Komisija turėtų skirti pakankamai laiko nuo prašymo vienai ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus priėmimo iki su tuo pačiu prieinamumo reikalavimu susijusios techninės specifikacijos priėmimo. Komisijai neturėtų būti suteikta galimybė priimti technines specifikacijas, jeigu pirmiau ji nesiėmė veiksmų, kad prieinamumo reikalavimai būtų nustatyti per Europos standartizacijos sistemą, išskyrus atvejus, kai Komisija gali parodyti, kad techninės specifikacijos atitinka Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 II priede nustatytus reikalavimus;*

- (77) *siekdama kuo veiksmingiau nustatyti darniuosius standartus ir technines specifikacijas, kurie atitinka šios direktyvos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimus, Komisija turėtų, kai tai įmanoma, į šį procesą įtraukti skėtines Europos neįgaliųjų organizacijas ir visus kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus;*
- (78) siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą prie informacijos rinkos priežiūros tikslais, informacija, kurios reikia siekiant deklaruoti atitiktį visiems taikytiniams Sąjungos aktams, turėtų **būti** pateikiama bendroje ES atitikties deklaracijoje. Siekiant sumažinti ekonominės veiklos vykdytojams tenkančią administracinę naštą, jie į bendrą ES atitikties deklaraciją turėtų galėti įtraukti **visas** atitinkamas atskiras atitikties deklaracijas;

- (79) kalbant apie gaminių atitikties vertinimą, šioje direktyvoje turėtų būti taikoma Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatyta gamybos vidaus kontrolė (A modulis), nes taip ekonominės veiklos vykdytojai galėtų parodyti, o kompetentingos institucijos galėtų užtikrinti, kad rinkai tiekiami gaminiai atitinka prieinamumo reikalavimus nesukeliant nepagrįstos naštos;
- (80) ***vykdydamos gaminių rinkos priežiūrą ir tikrindamos paslaugų atitiktį institucijos taip pat turėtų patikrinti atitikties vertinimus, įskaitant tai, ar susijęs esminio keitimo arba neproporcingos naštos vertinimas buvo tinkamai atliktas. Vykdydamos savo pareigas institucijos taip pat turėtų bendradarbiauti su neįgaliaisiais ir organizacijomis, kurios atstovauja jiems bei jų interesams;***
- (81) kalbant apie paslaugas, informacija, būtina siekiant vertinti atitiktį šios direktyvos prieinamumo reikalavimams, turėtų būti pateikta bendrosiose sąlygose arba lygiaverčiame dokumente, ***nedarant poveikio*** Europos Parlamento ir Tarybos ***direktyvai 2011/83/ES***²⁰;

²⁰ ***2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).***

- (82) CE ženklas, rodantis gaminio atitiktį šios direktyvos prieinamumo reikalavimams, yra apčiuopiamas viso proceso, apimančio atitikties vertinimą plačiaja prasme, rezultatas. Šioje direktyvoje turėtų būti laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 765/2008²¹ **█**, nustatančiame su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus, išdėstytų bendrųjų principų, reglamentuojančių ženklinių CE ženklų. ***Be ES atitikties deklaracijos parengimo gamintojas vartotojams ekonomiškai efektyviu būdu turėtų pateikti informaciją apie savo gaminių prieinamumą;***

²¹ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

- (83) pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 pažymėdamas gaminį CE ženklu gamintojas deklaruoja, kad gaminys atitinka visus taikytinus prieinamumo reikalavimus ir kad gamintojas už jį prisiima visą atsakomybę;
- (84) pagal Sprendimą Nr. 768/2008/EB valstybės narės yra atsakingos už griežtos ir veiksmingos gaminių rinkos priežiūros užtikrinimą savo teritorijoje ir turėtų suteikti savo rinkos priežiūros institucijoms pakankamus įgaliojimus ir išteklius;
- (85) valstybės narės turėtų patikrinti, ar paslaugos atitinka šioje direktyvoje nustatytas pareigas, ir imtis tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų, susijusių su jų neatitiktimi, kad būtų užtikrintas taisomųjų veiksmų taikymas;

- (86) *kai tikslinga, Komisija konsultuodamasi su suinteresuotaisiais subjektais galėtų priimti neprivalomas gaires, kad padėtų koordinuoti rinkos priežiūros institucijų ir už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų veiksmus. Komisija ir valstybės narės turėtų galėti imtis iniciatyvų dėl dalijimosi institucijų ištekliais ir ekspertinėmis žiniomis;*
- (87) *valstybės narės turėtų užtikrinti, kad rinkos priežiūros institucijos ir už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingos institucijos tikrintų, ar ekonominės veiklos vykdytojai tenkina VI priede nustatytus kriterijus pagal VIII ir IX skyrius. Valstybės narės turėtų galėti paskirti specializuotą įstaigą, kuri vykdytų rinkos priežiūros institucijų arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų pareigas pagal šią direktyvą. Valstybės narės turėtų galėti nuspręsti, kad tokios specializuotos įstaigos kompetencijai turėtų priklausyti tik į šios direktyvos taikymo sritį patenkantys aspektai arba tam tikros jos dalys, nedarant poveikio valstybių narių pareigoms pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008;*

I

- (88) turėtų būti nustatyta apsaugos procedūra, kuri **būtų taikoma** tuo atveju, jei valstybės narės nesutaria dėl priemonių, kurių ėmėsi valstybė narė, pagal kurią suinteresuotosios šalys būtų informuojamos apie priemones, kurių ketinama imtis šios direktyvos prieinamumo reikalavimų neatitinkančių gaminių atžvilgiu. Apsaugos procedūra turėtų užtikrinti galimybę rinkos priežiūroms institucijoms, bendradarbiaujant su atitinkamais ekonominės veiklos vykdytojais, imtis veiksmų tokių gaminių atžvilgiu ankstesniame etape;
- (89) jeigu valstybės narės ir Komisija sutaria, kad priemonė, kurios ėmėsi valstybė narė, yra pagrįsta, Komisijai nebereikėtų imtis papildomų veiksmų, išskyrus atvejus, kai gali būti teigiama, kad reikalavimų nesilaikoma dėl darnųjų standartų arba techninių specifikacijų trūkumų;

(90) *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES²² ir 2014/25/ES²³ dėl viešųjų pirkimų, kuriose nustatytos viešųjų pirkimų ir projekto konkursų tam tikrų išteklių (gaminių), paslaugų ir darbų įsigijimo tikslu procedūros, nustatyta, kad visų pirkimų, skirtų fizinių asmenų naudojimui, ar tai būtų plačioji visuomenė, ar perkančiosios organizacijos ar subjekto darbuotojai, atveju techninės specifikacijos, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, turi būti parengtos taip, kad būtų atsižvelgta į prieinamumo neįgaliesiems arba tinkamumo visiems naudotojams kriterijus. Be to, tomis direktyvomis reikalaujama, kad atvejais, kai Sąjungos teisės aktu yra patvirtinti privalomieji prieinamumo reikalavimai, kiek tai yra susiję su prieinamumu neįgaliesiems arba tinkamumu visiems naudotojams, kriterijai techninėse specifikacijose nustatomi pateikiant nuorodą į tuos aktus. Šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti privalomieji prieinamumo reikalavimai gaminių ir paslaugų, kuriems ji taikoma, atžvilgiu. Kalbant apie kitus gaminius ir paslaugas, kurie nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, šios direktyvos prieinamumo reikalavimai nėra privalomi. Vis dėlto tų prieinamumo reikalavimų taikymas siekiant įvykdyti kituose nei ši direktyva Sąjungos aktuose nustatytas atitinkamas pareigas sudarytų palankesnes sąlygas prieinamumo užtikrinimui ir padidintų teisinį tikrumą bei prisidėtų prie prieinamumo reikalavimų visoje Sąjungoje suderinimo. Institucijoms neturėtų būti trukdoma nustatyti prieinamumo reikalavimus, kurie viršytų šios direktyvos I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus;*

²² 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

²³ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

- (91) *šia direktyva neturėtų būti keičiamas kituose Sąjungos aktuose numatytas privalomas arba savanoriškas su prieinamumu susijusių nuostatų pobūdis;*
- (92) *ši direktyva turėtų būti taikoma tik toms viešųjų pirkimų procedūroms, kurių atveju kvietimas dalyvauti konkurse buvo išsiųstas po šios direktyvos taikymo pradžios datos, arba, jei kvietimas dalyvauti konkurse nenumatytas – jei perkančioji organizacija arba perkantysis subjektas viešųjų pirkimų procedūrą pradėjo po šios direktyvos taikymo pradžios datos;*

- (93) *siekiant užtikrinti tinkamą šios direktyvos taikymą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl: prieinamumo reikalavimų, kurie, atsižvelgiant į jų patį pobūdį, užtikrins jais numatytą poveikį tik tuo atveju, jeigu jie bus toliau patikslinti privalomuose Sąjungos teisės aktuose, tolesnio patikslinimo; laikotarpio, per kurį ekonominės veiklos vykdytojai gali identifikuoti bet kurį kitą ekonominės veiklos vykdytoją, kuris jiems patiekė gaminį arba kuriam buvo pateiktas gaminys, pakeitimo; ir atitinkamų kriterijų, į kuriuos turi atsižvelgti ekonominės veiklos vykdytojas vertindamas, ar dėl atitikties prieinamumo reikalavimams užtikrinimo nebūtų sukelta neproporcinga našta, tolesnio patikslinimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros²⁴ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;*
- (94) *siekiant užtikrinti vienodas šios [] direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai **techninių specifikacijų atžvilgiu**. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011²⁵;*

²⁴ *OL L 123, 2016 5 12, p. 1.*

²⁵ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (95) *valstybės narės turėtų užtikrinti, kad egzistuotų tinkamos ir veiksmingos priemonės atitinkamai šiai direktyvai užtikrinti, ir todėl turėtų nustatyti tinkamus kontrolės mechanizmus, pavyzdžiui, rinkos priežiūros institucijų a posteriori atliekamą kontrolę, kad būtų patikrinta, ar suteikta galimybė netaikyti prieinamumo reikalavimų yra pagrįsta. Nagrinėdamos su prieinamumu susijusius skundus valstybės narės turėtų laikytis bendrojo gero administravimo principo, visų pirma pareigūnų pareigos užtikrinti, kad dėl kiekvieno skundo sprendimas būtų priimamas per pagrįstą laiką;*
- (96) *siekdama sudaryti palankesnes sąlygas vienodam šios direktyvos įgyvendinimui, Komisija turėtų įsteigti darbo grupę, kurią sudarytų atitinkamos institucijos ir suinteresuotieji subjektai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos keitimuisi informacija ir geriausia praktika bei teikiamos konsultacijos. Turėtų būti skatinamas institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant neįgaliuosius ir organizacijas, kurios atstovauja jiems, bendradarbiavimas, inter alia, siekiant padidinti šios direktyvos nuostatų, susijusių su prieinamumo reikalavimais, taikymo darnumą bei jos nuostatų dėl esminio keitimo ir neproporcingos naštos įgyvendinimo stebėseną;*

- (97) *atsižvelgiant į galiojančią teisinę sistemą teisių gynimo priemonių srityse, kurioms taikomos direktyvos 2014/24/ES ir 2014/25/ES, šios direktyvos nuostatos, susijusios su vykdymo užtikrinimu ir sankcijomis neturėtų būti taikomos viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikomos šia direktyva nustatytos pareigos. Tokia išimtis nedaro poveikio Sutartimis nustatytoms valstybių narių pareigoms imtis visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas Sąjungos teisės taikymas ir veiksmingumas;*
- (98) *sankcijos turėtų atitikti pažeidimų pobūdį ir aplinkybes, kad netaptų alternatyva ekonominės veiklos vykdytojų pareigos užtikrinti jų gaminių ar paslaugų prieinamumą vykdymui;*
- (99) *valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagal galiojančią Sąjungos teisę būtų įdiegti alternatyvūs ginčų sprendimo mechanizmai, kuriais būtų užtikrinta galimybė visus įtariamoms neatitikties šiai direktyvai atvejus išspręsti dar prieš kreipiantis į teismą ar kompetentingas administracines įstaigas;*

- (100) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų²⁶ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones **pridėti** vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atžvilgiu teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (101) ***kad paslaugų teikėjams būtų suteikta pakankamai laiko prisitaikyti prie šios direktyvos reikalavimų, būtina numatyti pereinamąjį penkerių metų laikotarpį nuo šios direktyvos taikymo dienos; šiuo pereinamuoju laikotarpiu paslaugos teikimui naudojami gaminiai, pateikti rinkai iki nurodytos dienos, neprivalėtų atitikti šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, nebent pereinamuoju laikotarpiu paslaugų teikėjai juos pakeistų. Atsižvelgiant į savitarnos terminalų savikainą ir ilgą naudojimo ciklą, tikslinga nustatyti, kad tais atvejais, kai tokie terminalai naudojami paslaugų teikimo tikslu, juos būtų galima toliau naudoti iki jų naudojimo trukmės pabaigos, jei tuo laikotarpiu jie nėra pakeičiami, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų;***
- (102) ***šios direktyvos prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi gaminiams, kurie buvo pateikti rinkai, ir paslaugoms, kurios buvo suteiktos jau pradėjus taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę; jie taip pat turėtų būti taikomi iš trečiųjų valstybių importuotiems panaudotiems ir naudotiems gaminiams, kurie rinkai buvo pateikti jau pradėjus taikyti minėtas nacionalines priemones;***

²⁶ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- (103) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, ypač pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Visų pirma šia direktyva siekiama užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos neįgaliųjų teisės naudotis priemonėmis, skirtomis jų nepriklausomumui, socialinei ir profesinei integracijai bei dalyvavimui bendruomenės gyvenime užtikrinti, ir skatinti taikyti Chartijos **21, 25 ir 26 straipsnius**;
- (104) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. panaikinti kliūtis tam tikrų preinamų gaminių ir paslaugų laisvam judėjimui, **siekiant** prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes tam reikia suderinti šiuo metu atitinkamose jų teisės sistemose galiojančias skirtingas taisykles, o to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, ■ apibrėžiant bendruosius preinamumo reikalavimus ir vidaus rinkos veikimo taisykles, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šios direktyvos tikslas yra prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, visų pirma panaikinant dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse kylančias kliūtis laisvam gaminių ir paslaugų, kuriems taikoma ši direktyva, judėjimui ir užkertant joms kelią.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. *Ši direktyva taikoma* šiems po ... [*šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos*] rinkai pateiktiems gaminiams:
 - a) bendrosios paskirties *virtotojų* kompiuterių aparatinės įrangos *sistemoms* ir *toms aparatinės įrangos* sistemoms skirtoms operacinėms *sistemoms*;
 - b) toliau išvardytiems savitarnos terminalams:
 - i) *mokėjimo terminalams*;
 - ii) *šiems savitarnos terminalams, skirtiems paslaugoms, kurioms taikoma ši direktyva*:

bankomatams;

bilietų pardavimo automatams;

registracijos automatams;

interaktyviems informacijos teikimo savitarnos terminalams, išskyrus terminalus, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys;

- c) *vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamiems elektroninių ryšių paslaugoms;*
- d) vartotojų galiniams įrenginiams su *interaktyviais* kompiuteriniais pajėgumais, *naudojamiems prieigai prie* audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, *ir*
- e) *e. skaityklėms.*

2. *Nedarant poveikio šios direktyvos 32 straipsniui, ši direktyva taikoma šioms po ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos] vartotojams teikiamoms paslaugoms:*

- a) *elektroninių ryšių paslaugoms, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas automatų sąveikos paslaugoms teikti;*
- b) *paslaugoms, kuriomis suteikiama prieiga prie* audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų ■ ;

- c) *šioms keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas bei regioninio transporto paslaugas, kurioms taikomi tik v punkte išvardyti elementai, elementams:*
- i) *interneto svetainėms;*
 - ii) *nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant mobiliąsias programas;*
 - iii) *elektroniniams bilietams ir elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms;*
 - iv) *informacijos apie transporto paslaugas teikimui, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku; kalbant apie informacinius ekranus, šis reikalavimas taikomas tik Sąjungos teritorijoje esantiems interaktyviems ekranams, ir*
 - v) *Sąjungos teritorijoje esantiems interaktyviems savitarnos terminalams, išskyrus tuos, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų ir riedmenų, naudojamų bet kuriai tokių keleivinio transporto paslaugų daliai teikti, įmontuotos sudedamosios dalys;*
- d) banko paslaugoms *virtuotiniams*;
- e) e. knygoms *bei specialiai programinei įrangai* ir
- f) e. prekybos paslaugoms.

3. *Ši direktyva taikoma atsakymams į skubios pagalbos pranešimus, kurie gaunami Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112.*

I

4. Ši direktyva *netaikoma* šiam *internetu svetainių ir mobiliųjų programų turiniui*:
- a) *iš anksto įrašyti apibrėžtos trukmės žiniasklaidai, paskelbtai anksčiau nei ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo datos];*
 - b) *biuro programinės įrangos rinkmenų formatams, paskelbtiems anksčiau nei ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo datos];*
 - c) *internetiniams žemėlapiams ir kartografavimo paslaugoms, jeigu žemėlapių, skirtų navigacijai, atveju esminė informacija pateikiama prieinamu skaitmeniniu būdu;*
 - d) *trečiosios šalies turiniui, kuris nėra nei finansuojamas, nei parengtas, nei kontroliuojamas atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo;*
 - e) *internetu svetainių ir mobiliųjų programų, kurios apibrėžiamos kaip archyvai, o tai reiškia, kad jose yra tik turinys, kuris nėra atnaujinamas arba redaguojamas po ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo datos].*
5. Ši direktyva *nedaro poveikio Direktyvai (ES) 2017/1564 ir Reglamentui (ES) 2017/1563.*

3 straipsnis
Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

I

- 1) neįgalieji – asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie drauge su kitomis įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis;
- 2) gaminys – gamybos proceso metu pagaminta medžiaga, preparatas ar prekė, išskyrus maistą, pašarus, gyvus augalus ir gyvūnus, žmogaus kilmės gaminius bei augalinės ir gyvūninės kilmės gaminius, tiesiogiai susijusius su jų būsima reprodukcija;
- 3) *paslauga – paslauga, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB²⁷ 4 straipsnio 1 punkte;*
- 4) *paslaugų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris teikia paslaugą Sąjungos rinkoje arba siūlo teikti tokią paslaugą vartotojams Sąjungoje;*
- 5) *audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos – paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2010/13/ES 1 straipsnio 1 dalies a punkte;*

²⁷ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

- 6) *paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – elektroninių ryšių tinklais perduodamos paslaugos, kuriomis naudojamos siekiant identifikuoti, pasirinkti, peržiūrėti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir visas teikiamas funkcijas, kaip antai subtitrus kurtiesiems ir klausos sutrikimų turintiems asmenims, garso komentarus, įgarsintus subtitrus ir vertimą į gestų kalbą, sukuriamos įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą, kaip nurodyta Direktyvos 2010/13/ES 7 straipsnyje, ir gauti apie jas informaciją; ir apima elektroninius programų vadovus (EPV);*
- 7) *vartotojų galinis įrenginys su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamas prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – įrenginys, kurio pagrindinė paskirtis yra suteikti prieigą prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų;*
- 8) *elektroninių ryšių paslauga – elektroninių ryšių paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 4 punkte;*
- 9) *įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslauga – įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 35 punkte;*

- 10) *bendrasis pagalbos centras arba BPC – bendrasis pagalbos centras arba BPC, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 36 punkte;*
- 11) *tinkamiausias BPC – tinkamiausias BPC, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 37 punkte;*
- 12) *skubios pagalbos ryšys – skubios pagalbos ryšys, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 38 punkte;*
- 13) *skubios pagalbos tarnyba – skubios pagalbos tarnyba, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 39 punkte;*
- 14) *realiuoju laiku perduodamas tekstas – tekstinis dviejų arba kelių asmenų pokalbis, kai įvedamo teksto simboliai siunčiami tokiu būdu, jog naudotojas pokalbį suvokia kaip nenutrūkstamą;*
- 15) tiekimas rinkai – gaminio, skirto platinti, vartoti arba naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba nemokamai;
- 16) pateikimas rinkai – gaminio tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- 17) gamintojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gaminį gamina arba kuriam gaminys jo užsakymu buvo suprojektuotas ar pagamintas ir jį parduoda savo vardu arba naudodamas savo prekių ženklą;
- 18) įgaliotasis atstovas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris yra gavęs gamintojo rašytinį įgaliojimą veikti jo vardu atliekant nurodytas užduotis;
- 19) importuotojas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris pateikia gaminį iš trečiosios valstybės Sąjungos rinkai;

- 20) platintojas – tiekimo grandinėje veikiantis fizinis arba juridinis asmuo, kuris nėra nei gamintojas, nei importuotojas, ir kuris tiekia gaminį rinkai;
- 21) ekonominės veiklos *vykdytojas* – gamintojas, įgaliotasis atstovas, importuotojas, platintojas *arba* paslaugų teikėjas;
- 22) vartotojas – fizinis asmuo, kuris įsigyja atitinkamą gaminį arba yra atitinkamos paslaugos gavėjas ne jo prekybos, verslo, amato ar profesijos tikslais;
- 23) labai maža įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta neviršija 2 mln. EUR arba kurios bendras metinis balansas neviršija 2 mln. EUR;
- 24) *mažosios ir vidutinės įmonės arba MVĮ – įmonės, kuriose dirba mažiau nei 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR arba kurių bendras metinis balansas neviršija 43 mln. EUR, tačiau joms nepriskiriamos labai mažos įmonės;*
- 25) darnusis standartas – darnusis standartas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 1 punkto c papunktyje;
- 26) **█** techninė specifikacija – techninė specifikacija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 4 punkte, kurioje apibrėžta, kaip laikytis gaminiui arba paslaugai taikytinų prieinamumo reikalavimų;
- █**
- 27) pašalinimas – priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią tiekimo grandinėje esančio gaminio tiekimui rinkai;

28) *banko paslaugos vartotojams – toliau nurodytų banko ir finansinių paslaugų teikimas vartotojams:*

- a) *kredito sutarčių, kurioms taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB²⁸ arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES²⁹;*
- b) *paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES³⁰ I priedo A skirsnio 1, 2, 4 ir 5 punktuose bei B skirsnio 1, 2, 4 ir 5 punktuose;*

²⁸ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008 5 22, p. 66).

²⁹ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 60, 2014 2 28, p. 34).

³⁰ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

- c) *mokėjimo paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366³¹ 4 straipsnio 3 punkte;*
- d) *su mokėjimo sąskaitomis susijusių paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/92/ES³² 2 straipsnio 6 punkte, ir*
- e) *elektroninių pinigų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB³³ 2 straipsnio 2 punkte;*

³¹ *2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).*

³² *2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (OL L 257, 2014 8 28, p. 214).*

³³ *2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, p. 7).*

- 29) *mokėjimo terminalas – prietaisas, kurio pagrindinė paskirtis yra sudaryti galimybę atlikti mokėjimus naudojant mokėjimo priemones, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 14 punkte, fizinėje pardavimo vietoje, o ne virtualioje aplinkoje;*
- 30) *e. prekybos paslaugos – paslaugos, teikiamos nuotoliniu būdu, naudojant interneto svetaines ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį;*
- 31) *keleivinio oro transporto paslaugos – komercinės keleivių skraidinimo paslaugos, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1107/2006 2 straipsnio 1 punkte, teikiamos išvykstant iš oro uosto, vykstant per jį tranzitu arba atvykstant į jį, kai oro uostas yra valstybės narės teritorijoje, įskaitant skrydžius iš oro uosto, kuris yra trečiojoje valstybėje, į oro uostą, kuris yra valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia Sąjungos oro vežėjai;*

- 32) *keleivinio autobusų transporto paslaugos – paslaugos, kurioms taikomos Reglamento (ES) Nr. 181/2011 2 straipsnio 1 ir 2 dalys;*
- 33) *keleivinio geležinkelių transporto paslaugos – visos keleivių vežimo geležinkeliu paslaugos, nurodytos Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 2 straipsnio 1 dalyje, išskyrus paslaugas, nurodytas to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje;*
- 34) *keleivinio vandens transporto paslaugos – keleivių vežimo paslaugos, kurioms taikoma Reglamento (ES) Nr. 1177/2010 2 straipsnio 1 dalis, išskyrus paslaugas, nurodytas to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje;*
- 35) *mieste ir priemiesčiuose teikiamos transporto paslaugos – mieste ir priemiesčiuose teikiamos paslaugos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/34/ES³⁴ 3 straipsnio 6 punkte, bet šios direktyvos tikslais tai apima tik šias transporto rūšis: geležinkelių, autobusų ir tolimojo susisiekimo autobusų, metro, tramvajų ir troleibusų transportą;*
- 36) *regioninės transporto paslaugos – regioninės paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/34/ES 3 straipsnio 7 punkte, tačiau šios direktyvos tikslais tai apima tik šias transporto rūšis: geležinkelių, autobusų ir tolimojo susisiekimo autobusų, metro, tramvajų ir troleibusų transportą;*

³⁴ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/34/ES, kuria sukuriamas bendra Europos geležinkelių erdvė (OL L 343, 2012 12 14, p. 32).

- 37) *pagalbinė technologija – daiktas, įrangos dalis, paslauga ar gaminių sistema, įskaitant programinę įrangą, naudojami siekiant padidinti, išlaikyti, pagerinti neįgaliųjų funkcinis gebėjimus ar būti jų pakaitalu, arba palengvinti ir kompensuoti sutrikimus, neįgalumą ar ribotas dalyvavimo galimybes;*
- 38) *operacinė sistema – programinė įranga, kuria, inter alia, valdoma sąsaja su periferine aparatine įranga, numatomos užduotys, priskiriama atmintinės talpa ir naudotojui pateikiama numatytoji sąsaja, kai nėra paleista jokia taikomoji programa, įskaitant grafinę naudotojo sąsają, nepriklausomai nuo to, ar tokia programinė įranga yra integruota į bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinę įrangą, ar ji yra savarankiška programinė įranga, skirta naudoti bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinėje įrangoje, bet neįskaitant operacinės sistemos paleidyklės, BIOS sistemos ar kitos programinės aparatinės įrangos, reikalingos paleidimo metu arba diegiant operacinę sistemą;*

- 39) *bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistema – aparatinės įrangos derinys, kuris sudaro sukomplektuotą kompiuterį, yra įvairios paskirties, yra pajėgus kartu su atitinkama programine įranga atlikti pačias bendriausias kompiuterines užduotis, kurių prašo vartotojas, ir skirtas vartotojams naudoti, įskaitant asmeninius kompiuterius, visų pirma stalinius kompiuterius, knyginius kompiuterius, išmaniuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius;*
- 40) *interaktyvūs kompiuteriniai pajėgumai – funkcinės galimybės, kuriomis palaikoma žmogaus ir prietaiso sąveika sudarant galimybes tvarkyti ir perduoti duomenis, balsą ar vaizdo medžiagą arba bet kokią jų kombinaciją;*
- 41) *e. knyga ir speciali programinė įranga – paslauga, kurią sudaro knygos elektroninę versiją perteikiančios skaitmeninės rinkmenos, prie kurių galima prisijungti, kurias galima naršyti, skaityti ir naudoti, ir prieigai prie tų skaitmeninių rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui skirtos specialios programinės įrangos, įskaitant nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant mobiliąsias programas, pateikimas, neįskaitant programinės įrangos, kuri įtraukta į 42 punkte pateiktą apibrėžtį;*
- 42) *e. skaityklė – speciali įranga, įskaitant tiek aparatinę, tiek programinę įrangą, naudojama prieigai prie e. knygų rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui;*
- 43) *elektroniniai bilietai – sistema, kurioje vienkartinį ar daugkartinį kelionės bilietų, kelionės abonementų ar kelionės kredito forma elektroniniu būdu fiziniame transporto biliete ar kitame prietaise, o ne atspausdinant kaip popierinį bilietą, saugomas teisę keliauti suteikiantis dokumentas;*

- 44) *elektroninių bilietų pardavimo paslaugos – sistema, kurioje perkami keleivių transporto bilietai, be kita ko, internetu, naudojantis prietaisu su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, ir pateikiami pirkėjui elektronine forma, kad juos būtų galima atspausdinti popieriuje arba keliaujant parodyti nešiojamojo prietaiso su interaktyviais kompiuterijos pajėgumais ekrane.*

II SKYRIUS
PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI IR LAISVAS JUDĖJIMAS

4 straipsnis

Prieinamumo reikalavimai

1. *Pagal šio straipsnio 2, 3 ir 5 dalis ir taikydamos 14 straipsnį* valstybės narės užtikrina, kad *ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų rinkai tik tuos gaminius ir teiktų tik tas paslaugas, kurie* atitinka I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
2. *Visi gaminiai* turi atitikti I priedo I skirsnyje išdėstytus *prieinamumo* reikalavimus.
Visi gaminiai, išskyrus savitarnos terminalus, turi atitikti I priedo II skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
3. *Nedarant poveikio šio straipsnio 5 daliai, visos paslaugos, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas,* turi atitikti I priedo *III* skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

■

Nedarant poveikio šio straipsnio 5 daliai, visos paslaugos turi atitikti I priedo IV skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

4. Valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas gali nuspręsti, kad apstatyta aplinka, kuria naudojasi *paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva*, klientai, turi atitikti *III* priede nustatytus prieinamumo reikalavimus, kad jomis kuo daugiau naudotųsi ■ neįgalieji.
5. *Paslaugas teikiančios labai mažos įmonės atleidžiamos nuo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų prieinamumo reikalavimų laikymosi ir pareigų, susijusių su tų reikalavimų laikymusi.*
6. *Valstybės narės labai mažoms įmonėms pateikia gaires ir suteikia joms įrankius, kad joms būtų sudarytos palankesnės sąlygos taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę. Valstybės narės tuos įrankius parengia konsultuodamosi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.*
7. *Valstybės narės ekonominės veiklos vykdytojus gali informuoti apie II priede pateikiamus orientacinius galimų sprendimų, kuriais padedama įvykdyti I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus, pavyzdžius.*
8. *Valstybės narės užtikrina, kad tinkamiausio BPC vykdomas atsakymas į skubios pagalbos pranešimus, kurie gaunami Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112, atitiktų I priedo V skirsnyje pateiktus konkrečius prieinamumo reikalavimus tokiu būdu, kuris labiausiai tinkamas nacionaliniam skubios pagalbos sistemų organizavimui.*
9. *Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti I priedą, toliau patikslinant prieinamumo reikalavimus, kurie, atsižvelgiant į jų pobūdį, užtikrins numatytą poveikį tik tuo atveju, jeigu jie bus toliau patikslinti privalomuose Sąjungos teisės aktuose, pavyzdžiui, reikalavimus, susijusius su sąveikumu.*

5 straipsnis

Keleivinio transporto srityje galiojanti Sąjungos teisė

Paslaugos, kurios atitinka prieinamos informacijos ir informacijos apie prieinamumą teikimo reikalavimus, nustatytus reglamentuose (EB) Nr. 261/2004, (EB) Nr. 1107/2006, (EB) Nr. 1371/2007, (ES) Nr. 1177/2010 ir (ES) Nr. 181/2011 bei atitinkamuose pagal Direktyvą 2008/57/EB priimtuose aktuose, laikomos atitinkančiomis atitinkamus šios direktyvos reikalavimus. Jeigu šioje direktyvoje numatomi reikalavimai, kurie papildo tuose reglamentuose ir tuose aktuose nustatytus reikalavimus, turi būti taikomi visi papildomi reikalavimai.

6 straipsnis

Laisvas judėjimas

Valstybės narės netrukdo dėl priežasčių, susijusių su prieinamumo reikalavimais, savo teritorijoje tiekti rinkai gaminius *arba teikti paslaugas*, kurie atitinka šios direktyvos reikalavimus.

III SKYRIUS

GAMINIAIS UŽSIIMANČIŲ EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ PAREIGOS

7 straipsnis

Gamintojų pareigos

1. Pateikdami savo gaminius rinkai gamintojai užtikrina, kad gaminiai būtų suprojektuoti ir pagaminti laikantis taikytinų *šios direktyvos* prieinamumo reikalavimų.
2. Gamintojai parengia techninius dokumentus pagal IV priedą ir atlieka tame priede išdėstytą atitikties vertinimo procedūrą arba paveda ją atlikti.

Jeigu taikant tą procedūrą nustatoma, kad gaminys atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, gamintojai parengia ES atitikties deklaraciją ir pažymi gaminį CE ženklu.

3. ***Techninius dokumentus ir ES atitikties deklaraciją gamintojai saugo penkerius metus nuo gaminio pateikimo rinkai dienos.***
4. Gamintojai užtikrina, kad būtų taikomos procedūros, kuriomis būtų garantuojama nuolatinė serijinės gamybos atitiktis šiai direktyvai. Tinkamai atsižvelgiama į gaminio projekto ar charakteristikų pakeitimus ir į darniųjų standartų ar **■** techninių specifikacijų **■**, kuriais remiantis deklaruojama gaminio atitiktis, pakeitimus.

■

5. Gamintojai užtikrina, kad ant jų gaminių būtų nurodytas tipo, partijos ar serijos numeris arba kitas elementas, pagal kurį juos galima identifikuoti, arba, jeigu dėl gaminio dydžio ar pobūdžio to neįmanoma padaryti, užtikrina, kad reikalaujama informacija būtų nurodyta ant pakuotės ar prie gaminio pridėtame dokumente.
6. Gamintojai nurodo savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba prie gaminio pridėtame dokumente. Turi būti nurodytas vienas adresas, kuriuo galima susisiekti su gamintoju. ***Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.***
7. Gamintojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir saugos informacija vartotojams ir ***kitiems*** galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė. ***Tokios instrukcijos ir informacija, taip pat visas ženklavimas, turi būti aiškūs, suprantami ir įskaitomi.***
8. Gamintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka šios direktyvos, nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, ■ arba, ■ jei tikslinga, ***pašalintų jį iš rinkos***. Be to, jei gaminys ***neatitinka šios direktyvos*** prieinamumo ***reikalavimų***, gamintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokį gaminį, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomas priemones, kurių buvo imtasi. ***Tokiais atvejais gamintojai registruoja gaminius, kurie neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ir susijusius skundus.***

9. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, gamintojai pateikia jai visą gaminio atitikčiai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, ***neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams, visų pirma užtikrindami tų gaminių atitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams*** .

8 straipsnis

Įgaliotieji atstovai

1. Gamintojas rašytiniu įgaliojimu gali paskirti įgaliotąjį atstovą. Įgaliotasis atstovas negali būti įgaliojamas vykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų pareigų ir rengti techninių dokumentų.
2. Įgaliotasis atstovas atlieka iš gamintojo gautame įgaliojime nurodytas užduotis. Įgaliojimu įgaliotajam atstovui leidžiama atlikti bent šiuos veiksmus:
 - a) ***penkerius metus saugoti ES atitikties deklaraciją ir techninius dokumentus, kad su jais galėtų susipažinti rinkos priežiūros institucijos;***
 - b) gavus motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, pateikti tai institucijai visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus;
 - c) kompetentingų nacionalinių institucijų prašymu bendradarbiauti su jomis dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos apima jo įgaliojimas, ***neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams***.

9 straipsnis
Importuotojų pareigos

1. Importuotojai pateikia rinkai tik reikalavimus atitinkančius gaminius.
2. Prieš pateikdami gaminį rinkai, importuotojai užtikrina, kad gamintojas būtų atlikęs IV priede išdėstytą atitikties vertinimo procedūrą. Jie užtikrina, kad gamintojas būtų parengęs techninius dokumentus, kaip reikalaujama tame priede, kad gaminys būtų pažymėtas CE ženklu ir kad prie jo būtų pridėti reikalaujami dokumentai bei kad gamintojas būtų įvykdęs 7 straipsnio 5 ir 6 dalyse išdėstytus reikalavimus.
3. Jeigu importuotojas mano arba turi pagrindo manyti, kad gaminys neatitinka *taikytinų* šios direktyvos prieinamumo reikalavimų ■ , importuotojas neteikia gaminio rinkai, kol neužtikrinama gaminio atitiktis. Be to, jei gaminys *neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų*, importuotojas apie tai informuoja gamintoją ir rinkos priežiūros institucijas.
4. Importuotojai nurodo savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą, adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba prie gamino pridėtame dokumente. *Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.*
5. Importuotojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir *saugos* informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė.

6. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminį tenka importuotojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jo atitikčiai *taikytiniems* prieinamumo reikalavimams.
7. ***Importuotojai penkerius metus saugo ES atitikties deklaracijos kopiją, kad su ja galėtų susipažinti rinkos priežiūros institucijos, ir užtikrina, kad tų institucijų prašymu jos galėtų su susipažinti su techniniais dokumentais.***
8. Importuotojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka *šios direktyvos*, nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, ***arba, jei tikslinga***, jį pašalintų ■ . Be to, jei gaminys ***neatitinka taikytinų*** prieinamumo ***reikalavimų***, importuotojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi. ***Tokiais atvejais importuotojai registruoja gaminius, kurie neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ir susijusius skundus.***
9. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, importuotojai pateikia jai visą gaminio atitikčiai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, ***neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams.***

10 straipsnis
Platintojų pareigos

1. Tiekdami gaminius rinkai, platintojai veikia deramai laikydamiesi šioje direktyvoje nustatytą reikalavimų.
2. Prieš tiekdami gaminį rinkai, platintojai patikrina, ar gaminyje pažymėtas CE ženklas, ar prie jo pridėti reikalaujami dokumentai ir instrukcijos bei saugos informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams valstybėje narėje, kurios rinkai turi būti tiekiamas gaminys, lengvai suprantama kalba, ir ar gamintojas bei importuotojas laikėsi atitinkamai 7 straipsnio 5 ir 6 dalyse ir 9 straipsnio 4 dalyje išdėstytą reikalavimų.
3. Jeigu platintojas mano ar turi pagrindo manyti, kad gaminys neatitinka **šios direktyvos taikytinų** prieinamumo reikalavimų, platintojas netiekia gaminio rinkai, kol neužtikrinama jo atitiktis. Be to, jei gaminys **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų**, platintojas apie tai informuoja gamintoją arba importuotoją ir rinkos priežiūros institucijas.
4. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminius tenka platintojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jų atitikčiai **taikytiniems prieinamumo** reikalavimams ■ .

5. Platintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie patiekė rinkai, neatitinka šios direktyvos, užtikrina, kad būtų imtasi būtinų taisomųjų priemonių siekiant užtikrinti to gaminio atitikimą arba, jei tikslinga, **ji pašalinti**. Be to, jei gaminys **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų**, platintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi.
6. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, platintojai pateikia jai visą gaminio atitikčiai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie patiekė rinkai, **neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams**.

11 straipsnis

Atvejais, kai importuotojams ir platintojams taikomos gamintojų pareigos

Šioje direktyvoje importuotojas arba platintojas laikomas gamintoju ir jam taikomos 7 straipsnyje nustatytos gamintojo pareigos, jei jis gaminį pateikia rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą arba taip pakeičia rinkai jau pateiktą gaminį, kad gali būti padarytas poveikis jo atitikčiai šios direktyvos reikalavimams.

12 straipsnis

Gaminiais užsiimančių ekonominės veiklos vykdytojų identifikavimas

1. Rinkos priežiūros institucijų prašymu ***7–10 straipsniuose nurodyti*** ekonominės veiklos vykdytojai turi identifikuoti ***šiuos subjektus***:
 - a) visus ***kitus*** ekonominės veiklos vykdytojus, kurie jiems patiekė gaminį;
 - b) visus ***kitus*** ekonominės veiklos vykdytojus, kuriems jie patiekė gaminį.
2. ***7–10 straipsniuose nurodyti*** ekonominės veiklos vykdytojai šio straipsnio ***1 dalyje nurodytą*** informaciją turi galėti pateikti penkerių ***metų laikotarpį po to, kai gaminys jiems buvo pateiktas, ir penkerių metų laikotarpį po to, kai jie patiekė gaminį.***
3. ***Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant iš dalies pakeisti šią direktyvą, kad būtų pakeistas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas laikotarpis konkrečių gaminių atžvilgiu. Tas iš dalies pakeistas laikotarpis turi būti ilgesnis nei penkeri metai ir turi būti proporcingas atitinkamo gaminio ekonomiškai naudingo gyvavimo laikui.***

IV SKYRIUS
PASLAUGŲ TEIKĖJŲ PAREIGOS

13 straipsnis

Paslaugų teikėjų pareigos

1. Paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų paslaugos būtų projektuojamos ir teikiamos pagal šios direktyvos prieinamumo reikalavimus.
2. Paslaugų teikėjai parengia būtiną informaciją pagal V priedą ir paaiškina, kaip paslaugos atitinka **taikytinus** prieinamumo reikalavimus **11**. Informacija skelbiama viešai, raštu ir žodžiu, taip pat ir tokiu būdu, kuris yra prieinamas **11** neįgaliesiems. Paslaugų teikėjai tą informaciją saugo tol, kol paslauga yra teikiama.
3. **Nedarant poveikio 32 straipsniui, paslaugų** teikėjai užtikrina, kad būtų įdiegtos procedūros, **kad** paslaugų teikimas ir toliau atitiktų **taikytinus** prieinamumo reikalavimus **11**. Paslaugų teikėjai tinkamai atsižvelgia į paslaugos teikimo charakteristikų pakeitimus, **taikytinų prieinamumo reikalavimų pakeitimus ir darnųjų standartų arba techninių specifikacijų, kuriais remiantis deklaruojama, kad paslauga atitinka** prieinamumo reikalavimus **11**, pakeitimus.
4. Neatitikties atveju paslaugų teikėjai imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų paslaugos atitiktį **taikytiniams** prieinamumo reikalavimams **11**. **Be to, jei paslauga neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, paslaugų teikėjai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kuriose jie teikia paslaugas, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi.**

4. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, paslaugų teikėjai pateikia jai visą paslaugos atitikčiai *taikytiniems* prieinamumo reikalavimams parodyti būtiną informaciją **I**. Tos institucijos prašymu jie bendradarbiauja su ta institucija dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant užtikrinti paslaugos atitiktį tiems reikalavimams.

V SKYRIUS

GAMINIŲ AR PASLAUGŲ ESMINIS KEITIMAS IR NEPROPORCINGA NAŠTA EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJAMS

14 straipsnis

Esminis keitimas ir neproporcinga našta

1. 4 straipsnyje nurodyti prieinamumo reikalavimai taikomi *tik* tokiu mastu, kad dėl reikalavimų laikymosi:
 - a) *nerieketų reikšmingai pakeisti gaminio ar paslaugos, padarant esminį gaminio ar paslaugos pagrindinio pobūdžio keitimą, ir*
 - b) nebūtų sukelta neproporcinga našta atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams.

2. *Ekonominės veiklos vykdytojai atlieka vertinimą, ar dėl 4 straipsnyje nurodytų prieinamumo reikalavimų laikymosi būtų padaryti esminiai keitimai, ar, remiantis atitinkamais VI priede nustatytais kriterijais, dėl to būtų sukelta neproporcinga našta, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.*

I

3. *Ekonominės veiklos vykdytojai 2 dalyje nurodytą vertinimą dokumentuoja. Ekonominės veiklos vykdytojai saugo visus atitinkamus rezultatus penkerius metus po to, kai gaminys buvo paskutinį kartą patiektas rinkai, arba atitinkamai po to, kai paslauga buvo paskutinį kartą suteikta. Gavę rinkos priežiūros institucijų arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų prašymą, ekonominės veiklos vykdytojai atitinkamai pateikia institucijoms 2 dalyje nurodyto vertinimo kopiją.*
4. *Nukrypstant nuo 3 dalies, labai mažoms įmonėms, užsiimančioms gaminiais, reikalavimas dokumentuoti jų vertinimą netaikomas. Tačiau rinkos priežiūros institucijai paprašius, labai mažos įmonės, užsiimančios gaminiais, ir kurios nusprendė remtis 1 dalimi, pateikia tai institucijai faktus, susijusius su 2 dalyje nurodytu vertinimu.*
5. *Remdamiesi 1 dalies b punktu, paslaugų teikėjai kiekvienos paslaugų kategorijos ar rūšies atveju atnaujina savo neproporcingos naštos vertinimą:*
 - a) *kai siūlomos paslaugos keičiamos, arba*
 - b) *už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų prašymu ir*
 - c) *bet kuriuo atveju, bent kas penkerius metus.*
6. *Jeigu ekonominės veiklos vykdytojai gauna finansavimą iš kitų šaltinių nei ekonominės veiklos vykdytojo nuosavi ištekliai (viešieji ar privatūs), kuris teikiamas siekiant pagerinti prieinamumą, jie neturi teisės remtis 1 dalies b punktu.*

7. ***Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti VI priedą, toliau patikslinant atitinkamus kriterijus, į kuriuos turi atsižvelgti ekonominės veiklos vykdytojas šio straipsnio 2 dalyje nurodyto vertinimo tikslais. Toliau tikslindama tuos kriterijus, Komisija atsižvelgia ne tik į galimą naudą neįgaliesiems, bet ir į naudą funkcinių sutrikimų turintiems asmenims.***

Jei būtina, tokį pirmą deleguotąjį aktą Komisija priima ne vėliau kaip ... [vieni metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos]. Toks aktas pradamas taikyti ne anksčiau kaip ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos].

8. Jeigu ■ konkretaus gaminio ar paslaugos atveju ekonominės veiklos vykdytojai ***remiasi 1 dalimi***, jie ***tu tikslu*** perduoda ***informaciją*** valstybės narės ■, kurioje ***konkretus*** gaminys ***yra pateiktas rinkai arba teikiama konkreti paslauga***, atitinkamai rinkos priežiūros institucijai ***arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingai institucijai***.

Pirma dalis netaikoma labai mažoms įmonėms.

VI SKYRIUS

GAMINIŲ IR PASLAUGŲ DARNIEJI STANDARTAI *IR* TECHNINĖS SPECIFIKACIJOS

15 straipsnis

Atitikties prielaida

1. Jei gaminiai ir paslaugos atitinka darniuosius standartus arba tam tikras jų dalis, į kuriuos nuorodos buvo paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, daroma prielaida, kad jie atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus **tiesiai, kiek** tie standartai ar jų dalys **apima tuos reikalavimus**.
2. ***Komisija, remdamasi Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 10 straipsniu, prašo vienos ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniųjų standartų, susijusių su I priede nustatytais gaminių prieinamumo reikalavimais, projektą. Pirmą tokį prašymą dėl projekto atitinkamam komitetui Komisija pateikia ne vėliau kaip ... [dveji metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos].***
3. ***Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos šios direktyvos prieinamumo reikalavimus atitinkančios techninės specifikacijos, jeigu tenkinamos šios sąlygos:***
 - a) ***nėra paskelbta nuoroda į darniuosius standartus Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje pagal Reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 ir***

b) arba:

i) Komisija paprašė vienos ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniojo standarto projektą ir standartizacijos procedūra nepagrįstai uždelsta arba prašymo nepriėmė nė viena Europos standartizacijos organizacija,

arba

ii) Komisija gali parodyti, kad techninė specifikacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 II priede išdėstytus reikalavimus, išskyrus reikalavimą, kad technines specifikacijas turėjo parengti ne pelno organizacija.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

- 4. Daroma prielaida, kad gaminiai ir paslaugos, kurie atitinka technines specifikacijas ar jų dalis, atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus tiek, kiek tos techninės specifikacijos ar jų dalys apima tuos reikalavimus.**

I

VII SKYRIUS
GAMINIŲ ATITIKTIS IR ŽYMĖJIMAS CE ŽENKLU

16 straipsnis

Gaminių ES atitikties deklaracija

1. ES atitikties deklaracijoje teigiama, kad yra įrodyta, jog taikytini prieinamumo reikalavimai yra įvykdyti. Jei išimtinu atveju buvo pasinaudota 14 straipsniu, ES atitikties deklaracijoje nurodoma, kuriems prieinamumo reikalavimams taikoma ta išimtis.
2. ES atitikties deklaracijos forma atitinka Sprendimo Nr. 768/2008/EB III priede išdėstytą pavyzdį. Joje įrašoma šios direktyvos IV priede nurodyta informacija ir ji nuolat atnaujinama. Reikalavimais dėl techninių dokumentų vengiama užkrauti nepagrįstą našta labai mažoms įmonėms ir MVĮ. Ji išverčiama į kalbą ar kalbas, nurodytas valstybėje narėje, kurioje gaminys pateikiamas rinkai arba kurioje jis tiekiamas rinkai.
3. Kai gaminiui taikomi keli Sąjungos aktai, pagal kuriuos turi būti parengta ES atitikties deklaracija, parengiama visiems tokiems Sąjungos aktams bendra ES atitikties deklaracija. Toje deklaracijoje nurodomi susiję aktai, įskaitant jų paskelbimo nuorodas.
4. Parengdamas ES atitikties deklaraciją gamintojas prisiima atsakomybę už gaminio atitiktį *šios direktyvos reikalavimams*.

17 straipsnis

Bendrieji gaminių žymėjimo CE ženklų principai

Žymėjimui CE ženklų taikomi bendrieji principai, išdėstyti Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnyje.

18 straipsnis

Žymėjimo CE ženklų taisyklės ir sąlygos

- 1. Gaminys arba jo duomenų lentelė CE ženklų pažymimi taip, kad šis ženklas būtų matomas, įskaitomas ir neištrinamas. Kai taip pažymėti neįmanoma arba negalima dėl gaminio pobūdžio, CE ženklų pažymima pakuotė ir prie jo pridėti dokumentai.*
- 2. Gaminys CE ženklų pažymimas prieš jį pateikiant rinkai.*
- 3. Valstybės narės naudojami esamais mechanizmais, kad užtikrintų teisingą žymėjimo CE ženklų reglamentuojančios tvarkos taikymą, o netinkamo to ženklo naudojimo atveju imamasi tinkamų veiksmų.*

VIII SKYRIUS

GAMINIAMS TAIKOMA RINKOS PRIEŽIŪRA IR SĄJUNGOS APSAUGOS PROCEDŪRA

19 straipsnis

Gaminiams taikoma rinkos priežiūra

- 1. Gaminiams taikomi Reglamento (EB) Nr. 765/2008 15 straipsnio 3 dalis ir 16–19 straipsniai, 21 straipsnis, 23–28 straipsniai ir 29 straipsnio 2 ir 3 dalys.*

2. **Tais atvejais, kai ekonominės veiklos vykdytojas rėmėsi šios direktyvos 14 straipsniu**, vykdydamos gaminių rinkos priežiūrą, **atitinkamos** rinkos priežiūros institucijos:
- a) **patikrina, ar ekonominės veiklos vykdytojas atliko 14 straipsnyje nurodytą vertinimą;**
 - b) **peržiūri tą vertinimą ir jo rezultatus, įskaitant tai, ar teisingai naudojami VI priede išdėstyti kriterijai, ir**
 - c) **patikrina taikytinų prieinamumo reikalavimų laikymąsi.**
3. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams paprašius jiems prieinamu formatu būtų pateikiama rinkos priežiūros institucijų turima informacija apie tai, kaip ekonominės veiklos vykdytojai laikosi taikytinų šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, ir 14 straipsnyje numatytas **█** vertinimas, išskyrus atvejus, kai ta informacija negali būti pateikta dėl konfidencialumo, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 19 straipsnio 5 dalyje.

█

20 straipsnis

Nacionalinio lygmens procedūra, taikoma užsiimant gaminiais, **neatitinkančiais taikytinų prieinamumo reikalavimų**

1. Jeigu vienos valstybės narės rinkos priežiūros institucijos turi pakankamo pagrindo manyti, kad gaminy, kuriam taikoma ši direktyva, **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų**, jos atlieka įvertinimą, susijusį su atitinkamu gaminiu ir apimančį visus šios direktyvos reikalavimus. **Tuo tikslu** atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai visapusiškai bendradarbiauja su rinkos priežiūros institucijomis.

Jeigu atliekant pirmoje pastraipoje nurodytą įvertinimą rinkos priežiūros institucijos nustato, kad gaminys neatitinka šios direktyvos reikalavimų, jos nedelsdamos pareikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas imtųsi visų reikiamų taisomųjų veiksmų, kuriuos jos gali nurodyti atlikti, siekiant užtikrinti gaminio atitikimą tiems reikalavimams ■ per jų nustatytą pagrįstą *neatitikties* pobūdį atitinkančią laikotarpį.

Rinkos priežiūros institucijos reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų gaminį iš rinkos per papildomą pagrįstą laikotarpį tik tuo atveju, jeigu atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas per antroje pastraipoje nurodytą laikotarpį nesiėmė tinkamų taisomųjų veiksmų.

Šios dalies antroje *ir trečioje pastraipose* nurodytomis priemonėms taikomas Reglamento (EB) Nr. 765/2008 21 straipsnis.

2. Jeigu rinkos priežiūros institucijos mano, kad neatitiktis neapsiriboja jų nacionaline teritorija, jos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie įvertinimo rezultatus ir apie veiksmus, kurių jų reikalavimu ėmėsi ekonominės veiklos vykdytojas.
3. Ekonominės veiklos vykdytojas užtikrina, kad visų tinkamų taisomųjų veiksmų būtų imtasi visų atitinkamų gaminių, kuriuos jis patiekė rinkai visoje Sąjungoje, atžvilgiu.
4. Jeigu per 1 dalies *trečioje* pastraipoje nurodytą laikotarpį atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas nesiima reikiamų taisomųjų veiksmų, rinkos priežiūros institucijos imasi visų tinkamų laikinųjų priemonių, kad būtų uždraustas arba apribotas gaminio tiekimas jų nacionalinei rinkai *arba* kad gaminys būtų pašalintas iš tos rinkos ■ .

Apie tas priemones rinkos priežiūros institucijos nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.

5. 4 dalies antroje pastraipoje nurodyta informacija turi apimti visus turimus duomenis, visų pirma duomenis, būtinus siekiant nustatyti reikalavimų neatitinkantį gaminį, gaminio kilmę, įtariamą neatitikties pobūdį ir ***prieinamumo reikalavimus, kurių tas gaminys neatitinka***, nacionalinių priemonių, kurių buvo imtasi, pobūdį ir trukmę bei atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo pateiktus argumentus. Visų pirma rinkos priežiūros institucijos nurodo, ar neatitikties priežastis yra viena iš šių:
- a) gaminys neatitinka ***taikytinų prieinamumo*** reikalavimų arba
 - b) 15 straipsnyje nurodyti darnieji standartai ***arba techninės specifikacijos***, kuriais remiantis daryta atitikties prielaida, turi trūkumų.
6. Valstybės narės, išskyrus pagal šį straipsnį procedūrą inicijavusią valstybę narę, nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie visas priimtas priemones ir pateikia visą jų turimą papildomą informaciją, susijusią su atitinkamo gaminio neatitiktimi, ir informuoja apie savo prieštaravimus, jeigu jos nepitaria nacionalinei priemonei, apie kurią buvo pranešta.
7. Jeigu per tris mėnesius nuo 4 dalies antroje pastraipoje nurodytos informacijos gavimo nei kuri nors valstybė narė, nei Komisija nepareiškia prieštaravimų dėl laikinosios priemonės, kurios ėmėsi valstybė narė, ta priemonė laikoma pagrįsta.
8. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamam gaminiui nedelsiant būtų taikomos tinkamos ribojamosios priemonės, pavyzdžiui, gaminys pašalinamas iš jų rinkos.

21 straipsnis

Sjungos apsaugos procedūra

1. Jeigu užbaigus 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytą procedūrą dėl priemonės, kurios ėmėsi valstybė narė, yra pareiškiami prieštaravimų arba jeigu Komisija **turi pagrįstų įrodymų, kad** nacionalinė priemonė prieštarauja Sąjungos teisei, Komisija nedelsdama pradeda konsultacijas su valstybėmis narėmis ir atitinkamu ekonominės veiklos vykdytoju ar vykdytojais ir įvertina nacionalinę priemonę. Remdamasi to vertinimo rezultatais, Komisija nusprendžia, ar nacionalinė priemonė yra pagrįsta, ar ne.

Komisija skiria savo sprendimą visoms valstybėms narėms ir nedelsdama apie jį praneša joms ir atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui arba vykdytojams.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, visos valstybės narės imasi priemonių, būtinų norint užtikrinti, kad reikalavimų neatitinkantis gaminys būtų pašalintas iš jų rinkos, ir atitinkamai informuoja Komisiją. Jeigu nacionalinė priemonė laikoma nepagrįsta, atitinkama valstybė narė priemonę panaikina.
3. Jeigu šio straipsnio pirmoje dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 20 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais darniųjų standartų trūkumais, Komisija taiko Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 11 straipsnyje numatytą procedūrą.
4. ***Jeigu šio straipsnio pirmoje dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 20 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais techninių specifikacijų trūkumais, Komisija nedelsdama priima įgyvendinimo aktus, kuriais atitinkama techninė specifikacija iš dalies pakeičiama arba panaikinama. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.***

22 straipsnis
Oficialiai pripažinta neatitiktis

1. *Nedarant poveikio 20 straipsniui, jeigu valstybė narė nustato vieną iš toliau nurodytų faktų, ji reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų atitinkamą neatitiktį:*
 - a) *gaminys CE ženklu pažymėtas pažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnį arba šios direktyvos 18 straipsnį;*
 - b) *gaminys nepažymėtas CE ženklu;*
 - c) *neparengta ES atitikties deklaracija;*
 - d) *ES atitikties deklaracija parengta neteisingai;*
 - e) *techninių dokumentų nėra arba jie yra neišsamūs;*
 - f) *7 straipsnio 6 dalyje arba 9 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija yra nepateikta, neteisinga arba neišsami;*
 - g) *neįvykdytas bet kuris kitas 7 arba 9 straipsnyje numatytas administracinis reikalavimas.*

2. *Jeigu 1 dalyje nurodyta neatitiktis nepašalinama, atitinkama valstybė narė imasi visų tinkamų priemonių, kad būtų apribotas ar uždraustas gaminio tiekimas rinkai arba užtikrinta, kad jis būtų pašalintas iš rinkos.*

IX SKYRIUS
PASLAUGŲ ATITIKTIS

23 straipsnis
Paslaugų atitiktis

1. *Valstybės narės nustato, įgyvendina ir reguliariai atnaujina atitinkamas procedūras, kurias taikant būtų:*
 - a) *patikrinta paslaugų atitiktis šios direktyvos reikalavimams, įskaitant 14 straipsnyje nurodytą vertinimą, kurio atžvilgiu mutatis mutandis taikoma 19 straipsnio 2 dalis;*
 - b) *imtasi tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų dėl klausimų, susijusių su paslaugų neatitiktimi šios direktyvos prieinamumo reikalavimams;*
 - c) *patikrinta, ar ekonominės veiklos vykdytojas ėmėsi būtinų taisomųjų veiksmų.*

2. *Valstybės narės paskiria institucijas, atsakingas už 1 dalyje nurodytų procedūrų įgyvendinimą paslaugų atitikties atžvilgiu.*

Valstybės narės užtikrina, kad visuomenė būtų informuojama apie pirmoje pastraipoje nurodytų institucijų egzistavimą, atsakomybę, pavadinimą, darbą ir sprendimus. Tos institucijos, gavusios prašymą, teikia tą informaciją prieinamu formatu.

X SKYRIUS

PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI KITUOSE SAJUNGOS AKTUOSE

24 straipsnis

Prieinamumas pagal kitus Sąjungos aktus

■

1. *Šios direktyvos 2 straipsnyje nurodytų gaminių ir paslaugų atžvilgiu I priede išdėstyti prieinamumo reikalavimai yra privalomieji prieinamumo reikalavimai Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 1 dalies ir Direktyvos 2014/25/ES 60 straipsnio 1 dalies prasme.*
2. *Daroma prielaida, kad visų gaminių ar paslaugų, kurių savybės, elementai arba funkcijos atitinka šios direktyvos I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus pagal jo VI skirsnį, atžvilgiu yra įvykdytos atitinkamos pareigos, išdėstytos kituose Sąjungos aktuose nei ši direktyva, susijusias su tų savybių, elementų ar funkcijų prieinamumu, išskyrus atvejus, kai tuose kituose aktuose būtų nustatyta kitaip.*

■

I

25 straipsnis

Darnieji standartai ir techninės specifikacijos, skirti kitiems Sąjungos aktams

Remiantis atitiktimi ***darniesiems standartams ir techninėms specifikacijoms arba jų dalims, kurie yra patvirtinti pagal 15 straipsnį, daroma prielaida, kad*** užtikrinama atitiktis 25 straipsniui ***ties, kiek tie standartai ir techninės specifikacijos ar jų dalys atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus.***

XI SKYRIUS

DELEGUOTIEJI AKTAI, ĮGYVENDINIMO ĮGALIOJIMAI IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. ***Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.***
2. ***4 straipsnio 9 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo ... [šios direktyvos įsigaliojimo diena].***

12 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 7 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo ... [šios direktyvos įsigaliojimo diena]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. *Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 9 dalyje, 12 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 7 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jamė nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.*
4. *Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.*
5. *Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.*
6. *Pagal 4 straipsnio 9 dalį, 12 straipsnio 3 dalį ir 14 straipsnio 7 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsimas dviem mėnesiais.*

27 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

28 straipsnis
Darbo grupė

Komisija įsteigia darbo grupę, kurią sudaro rinkos priežiūros institucijų, už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų atstovai, įskaitant neįgaliųjų organizacijų atstovus.

Darbo grupė:

- a) sudaro palankesnes sąlygas institucijoms ir atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams keistis informacija ir geriausia praktika;***
- b) skatina institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą klausimais, susijusiais su šios direktyvos įgyvendinimu, siekiant padidinti šios direktyvos prieinamumo reikalavimų taikymo darnumą ir atidžiai stebėti 14 straipsnio įgyvendinimą, ir***
- c) teikia konsultacijas, visų pirma Komisijai, ypač 4 straipsnio ir 14 straipsnio įgyvendinimo klausimais.***

29 straipsnis

Vykdyimo užtikrinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų ir veiksmingų priemonių užtikrinti, kad būtų vykdomi šios direktyvos reikalavimai.
2. 1 dalyje nurodytas priemonės sudaro:
 - a) nuostatos, pagal kurias vartotojas gali pagal nacionalinę teisę kreiptis į teismus arba kompetentingas administracines įstaigas, kad būtų užtikrintas nuostatų, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, laikymasis;
 - b) nuostatos, pagal kurias viešojo sektoriaus įstaigos ar privačios asociacijos, organizacijos arba kiti juridiniai subjektai, kurie yra teisėtai suinteresuoti, kad būtų užtikrintas šios direktyvos laikymasis, pagal nacionalinę teisę *skundo pateikėjo* vardu *arba, jam sutikus, jį remdami* gali *dalyvauti* teismuose arba kompetentingose administracinėse įstaigose vykstančiame *bet kokiam teismo procese arba administracinėje procedūroje, numatytuose siekiant užtikrinti šioje direktyvoje nustatytų pareigų vykdymą.*
3. ***Šis straipsnis netaikomas viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikoma Direktyva 2014/24/ES arba Direktyva 2014/25/ES.***

30 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad tos sankcijos būtų įgyvendinamos.
2. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. ***Tuo atveju, kai ekonominės veiklos vykdytojas nesilaiko reikalavimų, tas sankcijas taip pat turėtų papildyti veiksmingi taisomieji veiksmai.***
3. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.
4. Skiriant sankcijas atsižvelgiama į reikalavimų nesilaikymo mastą, įskaitant ***jo rimtumą, ir*** į reikalavimų neatitinkančių atitinkamų gaminių arba paslaugų vienetų skaičių, taip pat į poveikį patiriančių asmenų skaičių.
5. ***Šis straipsnis netaikomas viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikoma Direktyva 2014/24/ES arba Direktyva 2014/25/ES.***

31 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip ... [***treji*** metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos] **█** priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos ***nedelsdamos*** pateikia ***Komisijai*** tų ***teisės aktų nuostatų*** tekstą.
2. Tas ***nuostatas*** jos taiko nuo ... [**█** šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos].

3. *Nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali nuspręsti nuostatas dėl 4 straipsnio 4 dalyje išdėstytų pareigų taikyti ne vėliau kaip nuo ... [aštuoneri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos].*
4. Valstybės narės, priimdamos tas **nuostatas**, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
5. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.
6. Valstybės narės, kurios naudojasi 4 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybe, pateikia Komisijai pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų, kurias jos tuo tikslu priima, tekstą ir pateikia Komisijai ataskaitą apie jas įgyvendinant padarytą pažangą.

32 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. *Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, valstybės narės nustato pereinamąjį laikotarpį, kuris baigiasi ... [11 metų po šios direktyvos įsigaliojimo dienos], per kurį paslaugų teikėjai gali toliau teikti savo paslaugas naudodami gaminius, kuriuos jie iki tos datos teisėtai naudojo teikdami panašias paslaugas.*

Paslaugų sutartys, sudarytos anksčiau nei ... [šešeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos], gali likti galioti be pakeitimų iki jų galiojimo pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip penkerius metus nuo tos datos.

2. *Valstybės narės gali numatyti, kad savitarnos terminalai, kuriuos paslaugų teikėjai teisėtai naudojo paslaugų teikimui anksčiau nei ... [šėšeri metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos], gali būti toliau naudojami teikiant panašias paslaugas iki jų ekonomiškai naudingo gyvavimo laiko pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų nuo jų naudojimo pradžios.*

33 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. Komisija ne vėliau kaip ... [11 metų po šios direktyvos įsigaliojimo dienos], o po to – kas penkerius metus pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui šios direktyvos taikymo ataskaitą.
2. Ataskaitose, *inter alia*, apžvelgiama, atsižvelgiant į socialinius, ekonominius ir technologinius pokyčius, gaminių ir paslaugų prieinamumo raida, **galimas technologinis susaistymas ar kliūtys inovacijoms** ir šios direktyvos poveikis ekonominės veiklos vykdytojams bei neįgaliesiems **█**. *Ataskaitose taip pat vertinama, ar taikant 4 straipsnio 4 dalį buvo prisidėta prie skirtingų prieinamumo reikalavimų, susijusių su keleivinio transporto paslaugų, banko paslaugų vartotojams ir elektroninių ryšių teikėjų parduotuvių klientų aptarnavimo centrų apstatyta aplinka, derinimo, kai įmanoma, siekiant jų laipsniško suderinimo su III priede nustatytais prieinamumo reikalavimais.*

Ataskaitose taip pat vertinama, ar taikant šią direktyvą, visų pirma jos neprivalomas nuostatas, buvo prisidėta prie prieinamumo reikalavimų, susijusių su apstatyta aplinka, apimančia darbus, patenkančius į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES³⁵, Direktyvos 2014/24/ES ir Direktyvos 2014/25/ES taikymo sritį, derinimo.

³⁵ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1).

*Ataskaitose taip pat nagrinėjamas šios direktyvos 14 straipsnio taikymo poveikis vidaus rinkos veikimui, be kita ko, remiantis pagal 14 straipsnio 8 dalį gauta informacija, jeigu jos turima, taip pat reikalavimų netaikymo mažoms įmonėms klausimas. Ataskaitose padaroma išvada, ar šia direktyva pasiekti jos tikslai, ir ar į šios direktyvos taikymo sritį būtų tikslinga įtraukti naujus gaminius ir paslaugas, ar tam tikrus gaminius ar paslaugas pašalinti iš šios direktyvos taikymo srities, bei, kai įmanoma, nustatomos sritys, kuriose reikėtų mažinti našta **■**, rengiantis *galimai* šios direktyvos *peržiūrai*.*

Prireikus Komisija pateikia pasiūlymų dėl atitinkamų priemonių, be kita ko, tai galėtų būti teisėkūros priemonės.

3. Valstybės narės laiku pateikia Komisijai visą tokioms *ataskaitoms* parengti būtiną informaciją.
4. Komisijos ataskaitose atsižvelgiama į ekonominę veiklą vykdančių suinteresuotųjų subjektų ir atitinkamų nevyriausybinų organizacijų, įskaitant neįgaliųjų organizacijas, nuomonę **■**.

34 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

35 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

GAMINIŲ IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI

I SKIRSNIS. *SU VISAIS GAMINIAIS*, KURIEMS TAIKOMA ŠI DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 1 DALĮ, *SUSIJĘ BENDRI* PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI

Gaminiai turi būti projektuojami ir gaminami tokiu būdu, kad jais pagal numatytą paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, ir kartu su jais, kai įmanoma, gaminyje arba ant jo turi būti pateikiama prieinama informacija apie jų veikimą ir jų prieinamumo savybes.

1. *Informacijos teikimo reikalavimai:*

- a) informacija apie gaminio naudojimą, pateikiama *ant* paties gaminio (etiketė, instrukcijos ir įspėjimas), *turi būti*:
- i) *pateikiama* daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - ii) *pateikiama* suprantamai;
 - iii) *pateikiama naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti*;
 - iv) *pateikiama tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų*;
- b) *gaminio naudojimo instrukcijos, kai jos pateikiamos ne ant paties gaminio, bet naudojant gaminį arba kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, interneto svetainę, įskaitant gaminio prieinamumo funkcijas, jų aktyvavimą ir jų sąveikumą su pagalbinais sprendimais, turi būti prieinamos viešai, kai gaminys pateikiamas rinkai, ir turi būti*:

- i) pateikiamos daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;*
- ii) pateikiamos suprantamai;*
- iii) pateikiamos naudotojams taip, kad jie galėtų jas suvokti;*

- iv) *pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;*
- v) *instrukcijų turinys pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;*
- vi) *prie jų pridedamas alternatyviai išdėstytas bet koks netekstinis turinys;*
- vii) *pateikiamos įtraukiant gaminio naudotojo sąsajos aprašymą (tvarkymas, valdymas ir grįžtamoji informacija, įvestis ir išvestis), kaip nustatyta pagal 2 punktą; aprašyme kiekvieno 2 punkto punkto atveju nurodoma, ar gaminys turi tas savybes;*
- viii) *pateikiamos įtraukiant gaminio funkcionalumo, užtikrinamo funkcijomis, kurių tikslas – atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius pagal 2 punktą, aprašymą; aprašyme kiekvieno 2 punkto punkto atveju nurodoma, ar gaminys turi tas savybes;*
- ix) *pateikiamos įtraukiant programinės ir aparatinės gaminio sąsajos su pagalbinais prietaisais aprašymą; aprašyme pateikiamas tų pagalbinių prietaisų, kurie buvo išbandyti kartu su gaminiu, sąrašas.*

2. *Naudotojo sąsaja ir funkcionalumo projektavimas:*

Gaminys, įskaitant jo naudotojo sąsają, turi turėti savybių, elementų ir funkcijų, kuriomis sudaromos sąlygos neįgaliųjų prieigai prie gaminio, jo suvokimui, naudojimui, supratimui ir valdymui užtikrinant, kad:

- a) jei numatyta, kad gaminiu bus palaikomas ryšys, įskaitant asmenų tarpusavio ryšį, naudojimą, informavimą, valdymą ir orientavimą, tai būtų galima daryti daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu; tai apima regos, klausos, kalbos ir jutiklinių elementų alternatyvų pateikimą;*
- b) jei gaminyje naudojama kalbinė funkcija, jame ryšio palaikymui, naudojimui, valdymui ir orientavimui būtų numatytos kalbos ir balsinės įvesties alternatyvos;*
- c) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė ryšių palaikymo, informavimo ir naudojimo tikslais lanksčiai padidinti dydį, ryškumą ir kontrastą, taip pat užtikrinti sąveikumą su naršyti sąsajoje padedančiomis programomis ir pagalbinais prietaisais;*
- d) jei gaminyje informacijai pateikti naudojamos spalvos, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva spalvoms;*
- e) jei gaminyje informacijai pateikti naudojami garsiniai signalai, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva garsiniams signalams;*

- f) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė lanksčiai pagerinti vaizdo aiškumą;*
- g) jei gaminyje naudojamas garsas, jame būtų numatyta galimybė naudotojui valdyti garso stiprumą bei greitį ir numatytos geresnės garsinės savybės, įskaitant aplinkinių gaminių skleidžiamų trukdančių garso signalų sumažinimą ir garso aiškumą;*
- h) jei gaminį reikia naudoti ir valdyti rankiniu būdu, jame būtų numatyta nuosekliojo valdymo funkcija ir valdymo naudojant smulkiąją motoriką alternatyvos, išvengiant poreikio valdymui naudoti kelis veiksmus vienu metu, ir būtų galima naudoti jutikliniu būdu atskiriamas dalis;*
- i) būtų vengiama gaminyje įdiegti veikimo režimus, kuriuos naudojant reikėtų pernelyg toli ištiesiti ranką ar naudoti didelę jėgą;*
- j) būtų vengiama gaminiu sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai;*
- k) gaminiu būtų saugomas naudotojo privatumas, kai jis naudojami prieinamumo savybėmis;*
- l) gaminyje būtų numatoma alternatyva biometriniam tapatybės nustatymui ir valdymui;*
- m) gaminyje būtų užtikrintas funkcijų nuoseklumas ir suteikta pakankama ir lanksti laiko trukmė sąveikai;*
- n) gaminyje būtų įdiegta programinė ir aparatinė įranga, skirta sąsajai su pagalbinėmis technologijomis užtikrinti;*

- o) gaminys atitiktų toliau nurodytus konkrečiam sektoriui taikytinus reikalavimus:*
- i) savitarnos terminalai:*
- numatyta rašytinės kalbos pavertimo sakytine kalba technologija;*
 - suteikiama galimybė naudoti asmenines ausines;*
 - kai reagavimo laikas yra ribotas, naudotojas turi būti įspėjamas daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;*
 - suteikiama galimybė pratęsti suteiktą laiką;*
 - nustatomas tinkamas kontrastas ir įdiegiami jutikliniu būdu identifikuojami klavišai ir valdymo mygtukai, jei jie yra;*
 - nereikalaujama, kad prieinamumo savybė būtų aktyvuota tam, kad naudotojas, kuriam ta savybė reikalinga, galėtų ją aktyvuoti;*
 - jei gaminyje naudojamas garsas ar garsiniai signalai, jie turi būti suderinami su Sąjungos lygmeniu turimais pagalbinais prietaisais ir technologijomis, įskaitant klausos techniką, pavyzdžiui, klausos aparatus, telerites, kochlearinius implantus ir pagalbinius klausos prietaisus;*
- ii) e. skaityklėse numatyta rašytinės kalbos pavertimo sakytine kalba technologija;*
- iii) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami elektroninių ryšių paslaugoms teikti:*
- jei tokie gaminiai turi ne tik balso, bet ir teksto funkcijas,*

turi būti numatyta galimybė tvarkyti realiuoju laiku perduodamą tekstą ir palaikyti tiksliąją garso atkurtį;

- *jei tokie gaminiai be teksto ir balso funkcijų arba derinant su jomis turi vaizdo funkcijas, turi būti numatyta galimybė valdyti įvairiapusį ryšį, įskaitant sinchronizuotą balsą, realiuoju laiku perduodamą tekstą ir vaizdo medžiagą tokia geba, kuri leistų komunikuoti gestų kalba;*
- *turi būti užtikrintas veiksmingas belaidis prisijungimas prie klausos technologijų;*
- *turi būti vengiama trukdžių pagalbiniams prietaisams;*

iv) vartotojų galiniuose įrenginiuose su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamuose priegai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, neįgaliesiems turi būti sudaryta galimybė naudotis prieinamumo komponentais, kuriuos teikia audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjas, susijusiais su naudotojo prieiga, pasirinkimu, valdymu ir personalizavimu bei perdavimu į pagalbinius prietaisus.

3. Paramos tarnybos:

Kai įmanoma, paramos tarnybos (pagalbos tarnybos, skambučių centrai, techninės paramos tarnybos, perdavimo paslaugų tarnybos ir mokymo tarnybos) prieinamais komunikacijos būdais suteikia informaciją apie gaminio prieinamumą ir jo suderinamumą su pagalbiniomis technologijomis.

**II SKIRSNIS. PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU 2 STRAIPSNIO
1 DALIES GAMINIAIS, IŠSKYRUS SAVITARNOS TERMINALUS, NURODYTUS
2 STRAIPSNIO 1 DALIES b PUNKTE**

Be I skirsnio reikalavimų, siekiant užtikrinti, kad gaminiais, kuriems taikomas šis skirsnis, pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, šių gaminių pakuotės ir instrukcijos turi būti prieinamos. Tai reiškia, kad:

- a) gaminio pakuotė, įskaitant joje pateikiamą informaciją (pvz., apie atidarymą, uždarymą, naudojimą, šalinimą), **įskaitant, kai numatyta, informaciją apie gaminio prieinamumo charakteristikas, turi būti prieinama; ir, kai įmanoma, ta prieinama informacija turi būti pateikta ant pakuotės;**
- b) montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijos, **pateikiamos ne ant paties gaminio, bet per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, turi būti viešai prieinamos, kai gaminys pateikiamas rinkai, ir turi atitikti šiuos reikalavimus:**
 - i) **turi būti pateikiamos daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;**
 - ii) **pateikiamos suprantamai;**
 - iii) **naudotojams pateikiamos taip, kad jie galėtų jas suvokti;**
 - iv) **pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;**
 - v) instrukcijų turinys turi būti **pateikiamas** teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu, ir
 - vi) **prie instrukcijų, kuriose esama bet kokių netekstinių turinio elementų, tas turinys turi būti pridedamas alternatyviai išdėstytas.**

I

**III SKIRSNIS. BENDRI SU VISOMIS PASLAUGOMIS, KURIOMS TAIKOMA ŠI
DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 2 DALĮ, SUSIJĘ PRIEINAMUMO
REIKALAVIMAI**

█ Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis
█ neįgalieji, jos teikiamos:

a) *užtikrinant teikiant paslaugą naudojamų gaminių prieinamumą pagal šio priedo
I skirsnį ir, kai taikytina – jo II skirsnį;*

█

b) teikiant informaciją apie paslaugos veikimą *ir, kai teikiant paslaugas naudojami
gaminiai, jų sąsają su šiais gaminiais, taip pat informaciją apie jų prieinamumo
charakteristikas ir sąveikumą su pagalbinais prietaisais ir priemonėmis* █ :

i) *pateikiant informaciją daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;*

ii) *pateikiant informaciją suprantamai;*

iii) *pateikiant informaciją naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti;*

iv) *pateikiant informacijos turinį* █ *teksto formatais, kuriuos naudojant galima
generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie naudotojams gali būti
pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;*

v) *pateikiami tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas
naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant
tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;*

- vi) papildant bet koki netekstinį turinį alternatyviu to turinio išdėstymu ir*
- vii) elektroninę informaciją, ■ reikalingą atitinkamai paslaugai teikti, pateikiant nuosekliai ir tinkamai, kad ji būtų suvokiama, ją būtų galima naudoti, ji būtų suprantama ir tvari;*
- c) užtikrinant, kad interneto svetainės, be kita ko, susijusios internetinės taikomosios programos, ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamos paslaugos, įskaitant mobiliąsias programas, būtų nuosekliai ir tinkamai prieinamos, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios;*
- d) kai įmanoma, paramos tarnyboms (pagalbos tarnyboms, skambučių centrams, techninės paramos tarnyboms, perdavimo paslaugų tarnyboms ir mokymo tarnyboms) prieinamais komunikacijos būdais teikiant informaciją apie paslaugų prieinamumą ir jų suderinamumą su pagalbiniėmis technologijomis.*

IV SKIRSNIS. PAPILDOMI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU KONKREČIOMIS PASLAUGOMIS

Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, jos teikiamos užtikrinant funkcijas, praktiką, politiką ir procedūras bei paslaugos teikimo pakeitimus, kad būtų atsižvelgiama į neįgaliųjų poreikius ir užtikrinamas sąveikumas su pagalbinėmis technologijomis:

- a) *elektroninių ryšių paslaugos, įskaitant skubios pagalbos ryšius, nurodytus Direktyvos (ES) 2018/1972 109 straipsnio 2 dalyje:*
 - i) *pateikiamas realiuoju laiku perduodamas tekstas, kuriuo papildomas balso ryšys;*
 - ii) *pateikiamas įvairiapusis ryšys, kai balso ryšys papildomas vaizdo medžiaga;*
 - iii) *užtikrinama, kad skubios pagalbos ryšys naudojant balsą, tekstą (įskaitant realiuoju laiku perduodamą tekstą) būtų sinchronizuojamas, o kai teikiama vaizdo medžiaga, perduodant irgi būtų sinchronizuojamas kaip įvairiapusis ryšys, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų būtų perduodamas tinkamiausiam BPC;*

- b) *paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:*
 - i) *pateikiami elektroniniai programų vadovai (EPV), kurie yra suvokiami, juos galima naudoti, jie yra suprantami ir tvarūs, ir jais teikiama informacija apie prieinamumo galimybes;*
 - ii) *užtikrinama, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumo komponentai (prieigos paslaugos), kaip antai, subtitrai kurtiesiems ir klausos sutrikimų turintiems asmenims, garso komentarai, įgarsinti subtitrai ir vertimas į gestų kalbą, būtų visapusiškai perduodami užtikrinant tinkamą tikslaus perteikimo kokybę ir sinchronizuojami su*

garsu ir vaizdo medžiaga, naudotojams sudarant sąlygas valdyti jų pateiktą ir naudojimą;

- c) keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugos, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas:*
- i) užtikrinama, kad būtų teikiama informacija apie transporto priemonių, aplinkinės infrastruktūros ir apstatytos aplinkos prieinamumą ir pagalbą neįgaliesiems;*
 - ii) užtikrinama, kad būtų teikiama informacija apie pažangų bilietų pardavimą (elektroninė rezervacija, bilietų užsakymas ir kt.), informacija keleiviams realiuoju laiku (tvarkaraščiai, informacija apie transporto eismo sutrikimus, jungiamuosius maršrutus, tolesnę kelionę kitų rūšių transporto priemonėmis ir kt.) ir papildoma informacija apie paslaugas (pvz., stočių darbuotojus, sugedusius lifthus ar paslaugas, kurios laikinai neteikiamos);*
- d) mieste ir priemiesčiuose teikiamos transporto paslaugos ir regioninės transporto paslaugos: užtikrinama prieiga prie savitarnos terminalų, naudojamų teikiant paslaugą, pagal šio priedo I skirsnį;*
- e) banko paslaugos vartotojams:*
- i) numatomi tapatybės nustatymo metodai, elektroniniai parašai, saugumas ir mokėjimo paslaugos, kurie būtų suvokiami, tinkami naudoti, suprantami ir tvarūs;*
 - ii) užtikrinama, kad informacija būtų suprantama, pateikta B2 (savarankiškas vartotojas) sudėtingumo lygio pagal Europos Tarybos bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą neviršijančia kalba;*
- f) e. knygos:*
- i) kai e. knygoje esama ne tik teksto, bet ir garsinio turinio, užtikrinama, kad*

būtų numatytas teksto ir garsinio turinio sinchronizavimas;

- ii) užtikrinama, kad e. knygų skaitmeninės rinkmenos nekliudytų pagalbinei technologijai tinkamai veikti;*
- iii) užtikrinama prieiga prie turinio, rinkmenos turinio naršymo ir formato, įskaitant dinamišką formatą, struktūros suteikimą, lankstumą ir turinio pateikimo pasirinkimo galimybę;*
- iv) sudaromos galimybės alternatyviam turinio perdavimui ir jo sąveikumui su įvairiomis pagalbinėmis technologijomis suvokiamu, suprantamu, tinkamu naudoti ir tvariu būdu;*
- v) užtikrinama, kad jas būtų galima rasti, per metaduomenis pateikiant informaciją apie jų prieinamumo savybes;*
- vi) užtikrinama, kad skaitmeninių teisių valdymo priemonės neblokuotų prieinamumo savybių;*

g) e. prekybos paslaugos:

- i) teikiama informacija apie parduodamų gaminių ir paslaugų prieinamumą, kai šią informaciją teikia atsakingas ekonominės veiklos vykdytojas;*
- ii) užtikrinamas tapatybės nustatymo, saugumo ir mokėjimo funkcijų prieinamumas, kai jos teikiamos kaip paslaugos, o ne gaminio dalis, užtikrinant, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios;*
- iii) numatomi tapatybės nustatymo metodai, elektroniniai parašai ir mokėjimo paslaugos, kurie būtų suvokiami, tinkami naudoti, suprantami ir tvarūs;*

***V SKIRSNIS. KONKRETŪS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU
TINKAMIAUSIO BPC ATSAKYMU Į SKUBIOS PAGALBOS PRANEŠIMUS, KURIE
GAUNAMI EUROPOS BENDRUOJU PAGALBOS TELEFONO NUMERIU 112***

*Siekiant užtikrinti, kad skubios pagalbos ryšiais per Europos bendrąjį pagalbos telefono numerį 112 pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, tinkamiausio BPC atsakymas į skubios pagalbos pranešimus užtikrinamas įtraukiant funkcijas, praktiką, politiką ir procedūras bei pakeitimus, ■ skirtus tam, kad būtų atsižvelgiama į *neįgaliųjų* poreikius.*

Į skubios pagalbos pranešimus Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 tinkamiausias BPC turi tinkamai atsakyti tokiu būdu, kuris labiausiai tinkamas nacionaliniam skubios pagalbos sistemų organizavimui, naudojant tas pačias ryšio priemones, kuriomis gautas pranešimas, t. y. naudojant sinchronizuotą balso ir teksto ryšį (įskaitant realiuoju laiku perduodamą tekstą) arba, kai teikiama vaizdo medžiaga, balsą, tekstą (įskaitant realiuoju laiku perduodamą testą) ir vaizdo medžiagą, sinchronizuotus kaip įvairiapusį ryšį.

**VI SKIRSNIS. GAMINIŲ IR PASLAUGŲ SAVYBIŲ, ELEMENTŲ ARBA FUNKCIJŲ
PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI PAGAL 24 STRAIPSNIO 2 DALĮ**

Darant prielaidą, kad kituose Sąjungos aktuose išdėstytos atitinkamos pareigos, susijusios su gaminių ir paslaugų savybėmis, elementais arba funkcijomis, yra įvykdytos, turi būti įvykdytos toliau nurodytos sąlygos.

1. Gaminiai:

- a) *informacijos, susijusios su gaminių veikimu ir prieinamumo savybėmis, prieinamumas atitinka atitinkamus šio priedo I skirsnio 1 punkte išdėstytus elementus, būtent informaciją apie gaminio naudojimą, pateikiamą ant paties gaminio, ir gaminio naudojimo instrukcijas, pateikiamas ne ant paties gaminio, bet naudojant gaminį arba per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę;*
- b) *naudotojo sąsajos savybių, elementų ir funkcijų bei gaminių funkcionalumo projektavimo prieinamumas atitinka atitinkamus tokios naudotojo sąsajos arba funkcionalumo projektavimo prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo I skirsnio 2 punkte;*
- c) *pakuotės, įskaitant joje pateikiamą informaciją, ir gaminio montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijų, pateikiamų ne ant paties gaminio, bet per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, išskyrus savitarnos terminalus, pereinamumas atitinka atitinkamus prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo II skirsnyje.*

2. *Paslaugos:*

paslaugų savybių, elementų ir funkcijų prieinamumas atitinka atitinkamus tų savybių, elementų ir funkcijų prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo su paslaugomis susijusiuose skirsniuose.

VII SKIRSNIS. FUNKCINIO VEIKSMINGUMO KRITERIJAI

Jeigu šio priedo I–VI skirsniuose nustatyti prieinamumo reikalavimai neapima vienos ar daugiau gaminių projektavimo ir gamybos funkcijų arba paslaugų teikimo, tos funkcijos arba priemonės turi būti prieinamos laikantis susijusių funkcinio veiksmingumo kriterijų, kad būtų kuo labiau padidintas numatomas neįgaliųjų naudojimas jais.

Tie funkcinio veiksmingumo kriterijai gali būti naudojami tik kaip alternatyva vienam ar keliems konkrečioms techniniams reikalavimams, kai prieinamumo reikalavimuose daroma nuoroda į juos, tik tuo atveju, jeigu atitinkamų funkcinio veiksmingumo kriterijų taikymas atitinka prieinamumo reikalavimus ir yra nustatyta, kad gaminių projektavimas ir gamyba bei paslaugų teikimas suteikia lygiavertį arba didesnę prieinamumą numatomam neįgaliųjų naudojimuisi jais.

a) Naudojimas neturint regėjimo

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant regėjimo nereikia.

b) Naudojimas turint ribotą regėjimą

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikydami riboto regėjimo asmenys galėtų naudoti gaminį.

c) Naudojimas neturint gebėjimo suvokti spalvas

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui nereikia suvokti spalvų.

d) *Naudojimasis neturint klausos*

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant klausos nereikia.

e) *Naudojimasis turint ribotą klausą*

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis geresnes garsines savybes, kurios sudaro galimybes ribotą klausą turintiems naudotojams naudoti gaminį.

f) *Naudojimasis neturint gebėjimo kalbėti*

Kai naudojant gaminį arba paslaugą reikia naudotojų balsinės įvesties, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant nereikalinga balsinė įvestis. Balsinė įvestis apima visus vokalinius garsus, tokius kaip kalbėjimas, švilpimas ar spragsėjimas.

g) *Naudojimasis esant ribotoms galimybėms atlikti judesius ar ribotai jėgai*

Kai naudojant gaminį arba paslaugą reikia atlikti veiksmus rankomis, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo naudotojams suteikiama galimybė naudoti gaminį atliekant alternatyvius veiksmus, kuriems nereikia naudoti smulkiosios motorikos ir rankos judesių, rankų jėgos arba vienu metu naudotis keliomis valdymo funkcijomis.

h) *Naudojimasis esant ribotai galimybei pasiekti*

Gaminių valdymo elementai turi būti pasiekiami visiems naudotojams. Kai gaminiu arba paslauga užtikrinamas rankinis veikimo režimas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui pakanka ribotų galimybių pasiekti ir ribotos jėgos.

i) Sumažintas pavojus sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai

Kai gaminiu užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, vengiama veikimo režimų, kurie sukelia traukulius dėl jautrumo šviesai.

j) Naudojimasis turint ribotus pažinimo gebėjimus

Gaminiu arba paslauga užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis savybes, dėl kurių naudoti gaminį būtų lengviau ir paprasčiau.

k) Naudojimasis išsaugant privatumą

Kai gaminys arba paslauga pasižymi savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo išlaikomas privatumas tuo metu, kai naudojamas tomis savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas.

ORIENTACINIAI NEPRIVALOMI GALIMŲ SPRENDIMŲ, KURIAIS PADEDAMA ĮVYKDYTI I PRIEDE IŠDĖSTYTUS PRIEINAMUMO REIKALAVIMUS, PAVYZDŽIAI

I SKIRSNIS.	
SU VISAIS GAMINIAIS, KURIEMS TAIKOMA ŠI DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 1 DALĮ, SUSIJUSIŲ BENDRŲ PRIEINAMUMO PAVYZDŽIAI	
I PRIEDO I SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
1. Informacijos teikimas	
a)	
i)	<i>Pateikiama vaizdinė ir jutiklinė informacija arba vaizdinė ir garsinė informacija nurodant vietą, kur į savitarnos terminalą įdedama kortelė, kad juo terminale galėtų naudotis aklieji bei kurtieji.</i>
ii)	<i>Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.</i>
iii)	<i>Be tekstinio išpėjimo pateikiama jutiklinio reljefo formatu arba garsiniu signalu, kad informaciją galėtų suvokti aklieji.</i>
iv)	<i>Sudaromos sąlygos, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.</i>
b)	
i)	<i>Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.</i>
ii)	<i>Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad juos galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.</i>
iii)	<i>Teikiant vaizdo įrašą su instrukcijomis, pateikiami subtitrai.</i>
iv)	<i>Sudaromos sąlygos, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.</i>
v)	<i>Spausdinama Brailio raštu, kad jomis galėtų naudotis aklieji.</i>
vi)	<i>Prie diagramos pridedamas tekstinis aprašymas, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi.</i>
vii)	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
viii)	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
ix)	<i>Bankomate įrengiamas lizdas ir įdiegiama programinė įranga, kad būtų galima prijungti ausines ir per jas ekrane rodomą tekstą būtų galima išgirsti.</i>

2. Naudotojo sąsaja ir funkcionalumo projektavimas	
a)	<i>Teikiamos žodinės ir tekstinės instrukcijos arba klaviatūroje instaliuojami jutikliniai klavišai, kad gaminiu galėtų naudotis aklieji arba neprigirdintys asmenys.</i>
b)	<i>Savitarnos terminale pateikiamos ne tik žodinės instrukcijos, bet ir, pavyzdžiui, tekstinės ar vaizdinės instrukcijos, kad reikiamus veiksmus galėtų atlikti ir kurtieji.</i>
c)	<i>Naudotojams sudaroma galimybė padidinti tekstą, priartinti tam tikrą piktogramą ar padidinti kontrastą, kad informaciją galėtų suvokti ir silpnaregiai.</i>
d)	<i>Be to, kad pasirenkant galimybę galima paspausti žalią arba raudoną mygtuką, ant tų mygtukų užrašomos tos galimybės, kad pasirinkti galėtų ir daltonikai.</i>
e)	<i>Kai kompiuteris siunčia klaidos signalą, ši klaida nurodoma tekstiniame pranešime arba vaizde, kad ir kurtieji suvoktų, jog įvyko klaida.</i>
f)	<i>Numatoma galimybė papildomai reguliuoti priekinių vaizdų kontrastą, kad juos galėtų matyti ir silpnaregiai.</i>
g)	<i>Sudaroma galimybė telefono naudotojui pasirinkti garso stiprumą ir sumažinti trukdžius klausos aparatams, kad telefonu galėtų naudotis ir neprigirdintys asmenys.</i>
h)	<i>Užtikrinami didesni ir aiškiai atskirti jutiklinio ekrano mygtukai, kad juos galėtų paspausti ir drebulio negalintys suvaldyti asmenys.</i>
i)	<i>Užtikrinama, kad mygtukams paspausti nereikėtų daug jėgos, kad jais galėtų naudotis ir motorikos sutrikimų turintys asmenys.</i>
j)	<i>Vengiama mirgančių vaizdų, kad nekiltų pavojus asmenims, kuriems tai gali sukelti traukulius.</i>
k)	<i>Sudaromos sąlygos naudotis ausinėmis, kai bankomate teikiama žodinė informacija.</i>
l)	<i>Naudotojams, kurie negali naudotis rankomis, kaip alternatyva pirštų atspaudų atpažinimui, sudaromos sąlygos pasirinkti telefono užrakinimo ir atrakinimo slaptažodį.</i>
m)	<i>Užtikrinama, kad programinė įranga reaguotų nuspėjamu būdu, kai atliekamas tam tikras veiksmas, ir suteikiama pakankamai laiko slaptažodžiui įvesti, kad gaminiu lengvai galėtų naudotis protinę negalią turintys asmenys.</i>

<i>n)</i>	<i>Užtikrinama ryšio su atnaujinamu Brailio rašto ekranu galimybė, kad kompiuteriu galėtų naudotis aklieji.</i>
<i>o)</i>	<i>Konkreiems sektoriams taikomų reikalavimų pavyzdžiai.</i>
<i>i)</i>	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
<i>ii)</i>	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
<i>iii) pirmą įtrauka</i>	<i>Numatoma, kad mobiliuoju telefonu būtų galima tvarkyti tekstinius pokalbius realiuoju laiku, kad neprigirdintys asmenys galėtų interaktyviai keisti informacija.</i>
<i>iii)ketvirtą įtrauka</i>	<i>Sudaromos sąlygos tuo pačiu metu rodyti vaizdą gestų kalba ir rašyti tekstinį pranešimą, kad tarpusavyje galėtų bendrauti du kurtieji arba kad kurčiasis galėtų bendrauti su girdinčiu asmeniu.</i>
<i>iv)</i>	<i>Užtikrinama, kad priedėlis transliuotų kurtiesiems skirtus subtitrus.</i>
<i>3. Paramos tarnybos</i>	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>

II SKIRSNIS.

PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS, SUSIJUSIAIS SU 2 STRAIPSNIO 1 DALIES GAMINIAIS, IŠSKYRUS SAVITARNOS TERMINALUS, NURODYTUS 2 STRAIPSNIO 1 DALIES b PUNKTE

I PRIEDO II SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
Gaminių pakuotės ir instrukcijos	
a)	<i>Pakuotėje nurodoma, kad telefonas turi neįgaliesiems skirtų prieinamumo savybių.</i>
b)	
i)	<i>Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.</i>
ii)	<i>Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.</i>
iii)	<i>Kai rodomas tekstinis išpėjimas, informacija pateikiama jutiklinio reljefo formatu arba garsiniu signalu, kad išpėjimą gautų ir aklieji.</i>
iv)	<i>Užtikrinama, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.</i>
v)	<i>Spausdinama Brailio raštu, kad informaciją galėtų perskaityti aklieji.</i>
vi)	<i>Diagrama papildoma tekstiniu aprašymu, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi.</i>

III SKIRSNIS.

**PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU BENDRAIS SU VISOMIS PASLAUGOMIS, KURIOMS
TAIKOMA ŠI DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 2 DALĮ, SUSIJUSIAIS
PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS**

I PRIEDO III SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
Paslaugų teikimas	
a)	Pavyzdys nepateiktas
b)	
i)	Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.
ii)	Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.
iii)	Teikiant vaizdo įrašą su instrukcijomis, pateikiami subtitrai.
iv)	Numatoma, kad aklasis galėtų pasinaudoti rinkmena ją išsispausdinant Brailio raštu.
v)	Numatoma, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.
vi)	Diagrama papildoma tekstiniu aprašymu, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi.
vii)	Kai paslaugos teikėjas pateikia USB raktą, kuriame yra informacijos apie paslaugą, numatoma, kad ši informacija būtų prieinama.
c)	Pateikiamas paveikslėlių tekstinis aprašymas, sudaromos sąlygos visas funkcijas valdyti klaviatūra, naudotojams suteikiama pakankamai laiko perskaityti, užtikrinamas turinio rodymas ir jo veikimas numanomu būdu, užtikrinamas suderinamumas su pagalbinėmis technologijomis, kad įvairių negalią turintys asmenys galėtų skaityti svetainėje pateikiamą informaciją ir būtų užtikrinta jų sąveika su svetaine.
d)	Pavyzdys nepateiktas

IV SKIRSNIS.

PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU KONKREČIŲ PASLAUGŲ PAPILDOMAIS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS

I PRIEDO IV SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
Konkrečios paslaugos	
a)	
i)	<i>Numatoma, kad neprigirdintis asmuo galėtų interaktyviai ir realiuoju laiku rašyti ir gauti tekstą.</i>
ii)	<i>Numatoma, kad kurtieji galėtų bendrauti tarpusavyje gestų kalba.</i>
iii)	<i>Numatoma, kad kalbos ir klausos sutrikimų turintis asmuo, norintis naudotis teksto, balso ir vaizdo ryšio deriniu, žinotų, kad pranešimas tinklu bus perduotas skubios pagalbos tarnybai.</i>
b)	
i)	<i>Numatoma, kad aklasis galėtų pasirinkti televizijos programas.</i>
ii)	<i>Palaikoma galimybė pasirinkti, pritaikyti asmeninėms reikmėms ir rodyti prieigos paslaugas, kaip antai subtitrų kurtiesiems ir neprigirdintiems asmenims, garso komentarų, įgarsintų subtitrų ir vertimo į gestų kalbą, suteikiant veiksmingo belaidžio prisijungimo prie klausos technikos priemonės arba suteikiant galimybę naudotis valdymo įrenginiais, kuriais naudotojui suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų tokiu pat mastu, kaip ir pagrindiniai žiniasklaidos valdymo įrenginiai.</i>
c)	
i)	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
ii)	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
d) pavyzdys nepateiktas	
e)	
i)	<i>Sudaromos sąlygos ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis aklieji.</i>
ii)	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
f)	
i)	<i>Numatoma, kad disleksiją turintis asmuo galėtų tuo pačiu metu skaityti ir girdėti tekstą.</i>

<i>ii)</i>	<i>Užtikrinamas sinchronizuotas teksto ir garsinio turinio teikimas arba sudaromos sąlygos atnaujinamam perrašymui Brailio raštu.</i>
<i>iii)</i>	<i>Numatoma, kad akklasis galėtų pasinaudoti rodykle arba naršyti tarp skyrių.</i>
<i>iv)</i>	<i>Pavyzdys nepateiktas</i>
<i>v)</i>	<i>Užtikrinama, kad informacija apie jų prieinamumo savybes būtų pateikiama elektroninėje rinkmenoje, kad apie tai galėtų būti informuojami neįgalieji.</i>
<i>vi)</i>	<i>Užtikrinama, kad, pavyzdžiui, techninėmis apsaugos priemonės, teisių administravimo informacija ar su sąveikumu susijusios aplinkybės, netrukdytų pagalbiniams įrenginiams teksto skaityti garsiai, kad knygą galėtų skaityti aklieji naudotojai.</i>
<i>g)</i>	
<i>i)</i>	<i>Užtikrinama, kad turima informacija apie gaminio prieinamumo savybes nebūtų ištrinta.</i>
<i>ii)</i>	<i>Sudaroma galimybė naudotis mokėjimo paslaugos naudotojo sąsaja valdant ją balsu, kad aklieji galėtų savarankiškai pirkti internetu.</i>
<i>iii)</i>	<i>Sudaromos sąlygos ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis aklieji.</i>

PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI 4 STRAIPSNIO 4 DALIES TIKSLAIS, SUSIJĘ SU
APSTATYTA APLINKA, KURIOJE TEIKIAMOS Į ŠIOS DIREKTYVOS TAIKYMO
SRITĮ PATENKANČIOS PASLAUGOS

Siekiant kuo labiau padidinti numatytą neįgaliųjų savarankišką naudojimąsi apstatyta aplinka, kurioje teikiama paslauga ir **už kurią atsakingas paslaugos teikėjas**, kaip nurodyta 4 straipsnio 4 dalyje, prieiga prie aplinkos viešojo naudojimo zonose apima šiuos aspektus:

- a) susijusių lauko zonų ir įrenginių naudojimą ■ ;
- b) pastatų prieigas ■ ;
- c) įėjimų naudojimą;
- d) horizontalaus judėjimo kelių naudojimą;
- e) vertikalaus judėjimo kelių naudojimą;
- f) viešosios paskirties patalpų naudojimą;
- g) įrangos ir patalpų, naudojamų teikiant paslaugą, naudojimą;
- h) naudojimąsi tualetais ir sanitarinėmis patalpomis;

- i) naudojimąsi išėjimais, evakavimo keliais ir elementais, susijusiais su neatidėliotinų priemonių planavimu;
 - j) komunikaciją ir orientavimą daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - k) įrenginių ir patalpų naudojimą pagal jų *numatytą* tikslą;
 - l) apsaugą nuo pavojaus aplinkai patalpose ir lauke.
-

ATITIKTIES VERTINIMO PROCEDŪRA. GAMINIAI

1. Gamybos vidaus kontrolė

■ Gamybos vidaus kontrolė yra atitikties vertinimo procedūra, kurią taikydamas gamintojas įvykdo šio priedo 2, 3 ir 4 punktuose nustatytas pareigas ir, prisiimdamas visą atsakomybę, užtikrina ir patvirtina, kad atitinkamas gaminys ■ atitinka atitinkamus šios direktyvos reikalavimus.

2. Techniniai dokumentai

Gamintojas parengia techninius dokumentus. Naudojantis techniniais dokumentais turi būti įmanoma vertinti gaminio atitiktį atitinkamiems 4 straipsnyje nurodytiems prieinamumo reikalavimams, o tuo atveju, jeigu gamintojas rėmėsi 14 straipsniu, parodyti, kad dėl atitinkamų prieinamumo reikalavimų reikėtų atlikti esminį pakeitimą arba kiltų neproporcinga našta. Techniniuose dokumentuose nurodomi tik taikytini reikalavimai ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, aprašomas gaminio projektas, gamyba ir veikimas.

Kai taikytina, techniniuose dokumentuose nurodomi bent šie duomenys:

- a) bendras gaminio aprašymas;

- b) visiškai arba iš dalies taikomų darnųjų standartų ir techninių specifikacijų, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, sąrašas ir, jei tie darnieji standartai **arba techninės specifikacijos** dar nebuvo taikomi, sprendimų, priimtų siekiant užtikrinti atitiktį atitinkamiems 4 straipsnyje nurodytiems prieinamumo reikalavimams, aprašymai; jeigu darnieji standartai **arba techninės specifikacijos** taikomi iš dalies, techniniuose dokumentuose nurodomos dalys, kurios buvo taikomos.

3. Gamyba

Gamintojas imasi visų būtinų priemonių, kad gamybos procesu ir jo stebėseną būtų užtikrinta gaminių atitiktis šio priedo 2 punkte nurodytiems techniniams dokumentams ir šios direktyvos prieinamumo reikalavimams.

4. Žymėjimas CE ženklu ir ES atitikties deklaracija

- 4.1. Kiekvieną atskirą gaminį, atitinkantį taikytinus šios direktyvos reikalavimus, gamintojas pažymi šioje direktyvoje nurodytu CE ženklu.
- 4.2. Gamintojas parengia rašytinę gaminio modelio ES atitikties deklaraciją. ES atitikties deklaracijoje nurodomas gaminys, kuriam ji buvo parengta.

Atitinkamų institucijų prašymu joms pateikiama ES atitikties deklaracijos kopija.

5. Įgaliotasis atstovas

4 punkte išdėstytas gamintojo pareigas savo vardu ir atsakomybe gali vykdyti jo įgaliotasis atstovas, jeigu jos nurodytos įgaliojime.

I

INFORMACIJA APIE PRIEINAMUMO REIKALAVIMUS ATITINKANČIAS
PASLAUGAS

1. Paslaugų teikėjas bendrosiose sąlygose arba lygiaverčiame dokumente turi pateikti informaciją, kurioje vertinama, kaip paslauga atitinka **4 straipsnyje nurodytus** prieinamumo reikalavimus. Pateikiamoje informacijoje aprašomi taikytini reikalavimai, ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, paslaugos projektas ir veikimas. Be Direktyvoje 2011/83/ES **1** nustatytų vartotojų informavimo reikalavimų, šioje informacijoje, kai taikytina, pateikiami šie elementai:
 - a) prieinamais formatais pateiktas bendras paslaugos aprašas;
 - b) paslaugos veikimui suprasti būtini aprašymai ir paaiškinimai;
 - c) aprašymas, kaip paslauga atitinka susijusius I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
 2. Tam, kad laikytųsi šio priedo 1 punkto, paslaugų teikėjas gali visapusiškai arba iš dalies taikyti darniuosius standartus ir technines specifikacijas, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
 3. Paslaugų teikėjas pateikia informaciją, parodančią, kad paslaugų teikimo procesu ir jo stebėseną užtikrinama paslaugos atitiktis šio priedo 1 punktui ir taikytiniems šios direktyvos reikalavimams.
-

KRITERIJAI NEPROPORCINGOS NAŠTOS VERTINIMUI

Atliekant vertinimą ir rengiant jo dokumentus taikytini kriterijai:

1. Prieinamumo reikalavimų laikymosi grynujų išlaidų santykis su ekonominės veiklos vykdytojų patiriamomis gaminio gamybos, platinimo ar importavimo arba paslaugos teikimo bendromis išlaidomis (veiklos ir kapitalo išlaidomis).

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąsias išlaidas:

a) kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:

- i) išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais ekspertinių žinių prieinamumo srityje;**
- ii) išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijų prieinamumo srityje įgijimu;**
- iii) naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;**
- iv) išlaidos, susijusios su gairių dėl prieinamumo rengimu;**
- v) vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų supratimui išlaidos;**

b) kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:

- i) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;**
- ii) išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;**
- iii) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;**
- iv) išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.**

2. *Numatomos ekonominės veiklos vykdytojų išlaidos ir gaunama nauda, įskaitant gamybos procesus ir investicijas, palyginti su numatoma nauda neįgaliesiems, atsižvelgiant į konkretaus gaminio ar paslaugos naudojimo atvejų kiekį ir dažnumą.*
3. *Prieinamumo reikalavimų laikymosi grynujų išlaidų santykis su ekonominės veiklos vykdytojo grynąja apyvarta.*

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąsias išlaidas:

- a) *kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:*
 - i) *išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais ekspertinių žinių prieinamumo srityje;*
 - ii) *išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijų prieinamumo srityje įgijimu;*
 - iii) *naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;*
 - iv) *išlaidos, susijusios su gairių dėl prieinamumo rengimu;*
 - v) *vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų supratimo išlaidos;*
- b) *kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:*
 - i) *išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;*
 - ii) *išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;*
 - iii) *išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;*
 - iv) *išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.*

Or. en